Igyekeztem Jézusomat,
Szűzanyámat, híveimet
és szegény magyar nemzetemet
szolgálni.

Stockinger Artúr sírfelirata

ISBN 963 85573 9 7

© Riedel család 2004

megjelent a Magyar Almanach Kiadó gondozásában
Felelős kiadó: a Kiadó igazgatója
Borítóterv: Német János
Terjedelem: 5 (A/5) ív
Nyomda: Primerate

Puszták plébánosa

emlékkönyv

összeállította: a Riedel család

csurgói Stockinger Gaysno Artúr

halála 10. évfordulójára

BUDAPEST - NAGYDOROG
2004

Plébános úr

cifraszűrben

AJÁNLÓ

Egy nagyon szép felkérést kaptam. Stockinger Artúr halálának 10. évfordulójára megjelenő kiadványban írjam le, amit szívből érzek és emlékemben őrzök Plébános Úrral kapcsolatban. Ő valamivel előbb került a településre szolgálata során, és itt ismerkedtünk meg.

Rótta az utcákat jellegzetes rövidnadrágjában a nyári melegben, télen pedig húzta a szánkóját a havas utcában és ment a határba szánkózni. őszintén mondom első benyomások alapján úgy gondoltam, hát „fura" egy ember. Többször beszélgettem vele a személyes megismerkedésünk után. Ekkor mutatta meg igazi énjét. Jó lelkű, nemzetéért aggódó kiváló ember. Itt a településen elfogadták és megszerették a helybéliek. Felekezetre és korra tekintet nélkül szinte mindenki az elismerés hangján szólt plébános úrról. Volt mindenkihez egy jó szava, kedvessége és türelme. Két emlék nagyon élénken él bennem személyét illetően. Szekszárdon a Panoráma moziban a sors úgy hozta, hogy egymás mellett ülve néztük végig a Kevin Costner kitűnő filmjét a Farkasokkal táncolót. Rokonával egy amerikai jezsuita atyával jöttek és a pénztáros jóvoltából egymás mellé kaptuk a jegyeket. A látottakról, illetve az akkori mindennapjainkról nagyon jót beszélgettünk a film megnézése után.

A másik esemény a világháborús emlékmű avatás volt a 90-es évek elején. Beszéde, szelleme nagyon megfogott és a magyarságért megfogalmazott mondatai mind a mai napig fülemben csengenek. Mint polgármester köszönettel tartozom mind a magam, mind a település minden lakója nevében azért az értékért, amit kiállításként hátrahagyott és ezzel országos hírnévhez juttatta Nagydorogot. Ez a Kalap és Sipka Múzeum. Ezen gondolatokkal ajánlom ezt a kiadványt mindazoknak, akik szeretnék jobban megismerni Stockinger Artúr plébános úrnak az életét.

Nagydorog, 2004. Nagyhetében

Dobri István
polgármester

ő

ÉLESSZÜK FEL ÚJRA A KERESZTÉNY ERKÖLCSI ÉRTÉKEKET!

Annak a tételnek a címe, amelynek a kidolgozásával az esperes úr engem megbízott, az hogy hogyan *adhatjuk tovább* a keresztény erkölcsi értékeket. Ezzel szemben én inkább arról beszélnék, hogy hogyan *éleszthetjük fel újra* a keresztény erkölcsi értékeket. Azért gondolok újraélesztésre, mert a közéletben, a közszellemben a keresztény erkölcsi értékeknek ma már csak a roncsai találhatók.

Az idős emberek egy része ugyan még éldegéli a keresztény életet, de ennek a kis csoportnak is csak egy kis hányada az, amelyik határozottan ki is tart keresztény magatartása mellett. Gondoljunk például arra az egyszerű esetre, amikor éppen a búcsú napján az érkező vendéget is elhívja a gazda a szentmisére. Ha a vendég mégsem akar vele tartani, ő akkor is elmegy, mondván vendégének, érezd addig jól magadat, én megyek, mert ezt elhagyni sehogyan sem akarom. Bizony nem hiszem, hogy a tízszázaléknyi állandó vasárnapi misére járók akár egy tizede is képes-e erre.

Milyen is a közszellem?

A nemes erkölcsi eszményeket olyannyira nevetségessé, szégyellni valóvá tették, hogy azokról beszélni, azokat hangoztatni nem is igen meri senki, még ha szíve mélyén tisztelettel is gondol rájuk. Így viszonylik sajnos az emberek nagy része a hazaszeretet, a nemzetféltés, a házastársi hűség, a fegyelmezett élet stb. eszményei iránt. Halljuk is, mondják is a rádióban, tévében vagy máshol, hogy ezek magánügyek, sőt még azt is – és nem is ritkán – hogy ezeknek a hangoztatása maradiságra, Holdban élésre, maflaságra, vall.

A becsületesség nevetség tárgya, az adott szó megtartása egyre inkább fehér holló számba megy. A hittanos gyerekek például ugyan

megígérik, hogy ott lesznek a misén vagy a pásztorjáték próbáján, a mesteremberek ugyan megígérik, hogy a megbeszélt napon ott lesznek a megrendelt munkájukat végezni, de hogy az ígéretüket valóban megtartják-e, az legföljebb minden második esetben várható el. A gyerekeket egy jónak hitt tévéműsor, a felnőtteket egy több pénzt ígérő munka minden lelkiismereti furdalás nélkül fölmenti az ígéretük alól.

A szexuális életben, a tisztaságát fegyelmezetten megőrző fiatal be sem meri vallani a társai előtt a magatartását, mert a mai közszellem szerint neki kell szégyellnie magát, nem pedig az e téren való rossz erkölcsűeknek. És persze mindezekből következik, hogy a család szinte katasztrofális válságban szenved. Hazánkban ma már a házasságok fele válással végződik, kitermelve a lelki sérült emberek százezreit.

Mindezek és a hasonló tünetek abból a realitásnak titulált hedonista-utilitarista beállítottságból erednek, amely az ember életének a célját a földi élvezetek halmozásában látja.

Úgy emlékszem, hogy talán Bangha páternél olvastam azt a találó gondolatot, hogy amint Golgotán, úgy a mi korunkban is az Úr Jézus két lator közé van fölfeszítve. A mi korunk két latorja a hatalmi pozíciók megszerzésével ragadja magához az emberek fölötti felügyeletet, és sulykolja beléjük ezt az életfölfogást. Az egyik lator az, amelyik tankok segítségével és rendőrterrorral tartja markában a leigázottjait, és kommunizmus vagy fasizmus névre hallgat. A másik lator szóban ugyan elítéli ezt a terrort, és magát a szabadság megvalósítójának nevezi, de tulajdonképpen ő is terrorral – sőt az előbbinél sokkal aljasabb, álcázott terrorral manipulál. A pénzt, a sajtót, a tömegtájékoztatási eszközöket kaparintja meg, és ezeken keresztül, ezekkel manipulálva totálisan uralkodik az emberek milliói fölött. A velük szembeszegülni, őket leleplezni merészkedőket valami éppen aktuális, nagyon rossz csengésűvé tett jelzővel felcímkézve igyekszik a befeketíteni és a tudatlan embereket félretájékoztatva ellehetetleníteni. Ehhez is a tömegtájékoztatás szolgál eszközül. Mi több, olykor a terrorcselekményektől sem riad vissza.

Ilyen címke a mi időnkben a hazaszeretet. A tájékozatlan tömegeket könnyű ezzel a címkével megtéveszteni. Ugyanis kevesen ismerik Illyés Gyulának az e témában tett nagyon találó, klasszikus megfogalmazását, mely szerint: soviniszta az, aki jogot sért, patrióta

az, aki jogot véd. Tehát soviniszta mindaz, aki egy másik nemzetet maga alá akar gyűrni akár fegyverrel, akár pénzzel, akár félretájékoztatással. Ez nyilvánvalóan jogtalan, bűnös tett. Ám aki nemzetét minden ilyen letiprás ellen bármi módon megvédeni igyekszik, vagy a már megtörtént letiprás alól fölszabadítani törekszik, szóval, fölvilágítással, vagy ha kell, erővel is, az patrióta, tehát erényt gyakorol.

Tudunk olyan korról, amikor az emberi társadalom bizonyos területeken a maihoz hasonló erkölcsi mélyponton volt. Ilyen erkölcsi állapotok uralkodtak el mind jobban a római birodalomban is a császárok korában. Ám az Isten képmására teremtett ember nem bír ilyen állapotban megrekedni. Elemi erővel tör föl a lelkében, – sokszor a legmélyebbre süllyedtek lelkében is – a jó, a szép, az igazi utáni vágy. És tudjuk, hogy a római birodalom minden kegyetlen üldöztetés és – mondjuk így – ellenpropaganda ellenére végül is kereszténnyé lett.

Vörösmarty mondja: „Mi az, mi embert boldoggá tehetne? Kincs? hír? gyönyör? Legyen bár mint özön, A telhetetlen elmerülhet benne, s nem fogja tudni, hogy van szivöröm." Ezt a szivörömet, az igazi boldogságot, az örökké és végtelenül boldog Isten embernek szánt ajándékát, ezt kell megmutatni az embereknek, ebben kell segítenünk, hogy megéljék.

Csak egy kis példa. Iskolás gyerekeink minden évben úttörőtáborokba mentek, ahol megvetett ágyú szobák, finom falatok, sok-sok szórakozás, szóval nyaralóknak kijáró kényelmes ellátás várta őket. Hát igen. Jó a nyaralás, sőt szükséges is a munkafáradt ember számára. De, amikor a sok-sok vonakodás után az idén a felsős gyerekek egy részét sikerült cserkésztáborba küldeni, ahol nem vetett ágyú szobák és finom falatokat főző szakácsnénik várták őket, hanem sajátkezű sátorverés, saját szakácskodás és a szórakozások mellett testi-szellemi erőkifejtést igénylő gyakorlatok, sőt elhagyott, öreg és beteg emberek fölkeresése, fölvidítása, akkor ezek a gyerekek hazaérve, nem győztek lelkendezni arról, hogy milyen élménydús volt ez a táborozás. Jobban élvezték, mint annak idején, mint a kényelmet és készet adó úttörőtábort.

Az a baj, hogy a bolsevik-liberális butító eszméken felnőtt és felnövő nemzedékek jószerint bele sem kóstoltak abba a szívörömbe, amelyet a lélek szabadságát, szabadon szárnyalását biztosító, nemesen fegyelmezett és szeretet gyakorló élet ad, amelyet csak az úr Jézus

tud megadni. "Békét adok nektek, az én békémet adom nektek", nem úgy, mint a mai világunk.

Tehát én úgy látom, hogy erről a szívörömről kell beszélnünk a híveinknek, nem csak a miséken, hanem az esküvőkön, temetéseken is, mert oda többen jönnek el, és a hittanórákon is, de legfőképpen ezt meg kell megéletnünk a gyerekeinkkel. Cserkészcsapatot, Kalotot a kisebb helyeken nem mindig sikerül megteremtenünk. De a hittanosok, főleg azoknak az értékes magja, a kezünkben van. Szervezzük őket szívgárdává, és éltessük meg velük ezt az életet, akár cserkészmódon is.

Én azt hiszem, hogy a mi korunkban ez az a járható út, amelyen elindulva *ujjá lehet éleszteni* a keresztény erkölcsi értékeket.

Elhangzott a tolnai esperesi kerület őszi konferenciáján

Bölcske, 1992.

ő

HOGYAN ADJUK ÁT HITÜNKET A KÖVETKEZŐ NEMZEDÉKNEK?

Feladatul azt kaptam, hogy erről fejtsem ki gondolataimat, most, amikor negyvenegynéhány éves elnyomás, üldöztetés után valahogy olyan állapotban vagyunk, mint az a börtönből szabadult ember, aki örül a rázúdult szabadságnak, de egyre inkább tapasztalja, hogy kizökkent a szabad élet kerékvágásából. Azt hiszi, hogy ott kezdheti, ahol abbahagyta, de tapasztalja, hogy az már nem megy, a fölött már eljárt az idő. Ha élni akar, meg kell találnia a jelen élet módját.

Hivatásunknál fogva nagy apostoli útra készülünk most, a jelen körülmények között. Azt hiszem, hogy ilyen gondunkban mi keresztények forduljunk most is az Úr Jézushoz, nála keressük miheztartásunk útját.

Hogyan készült az Úr Jézus a nagy missziójára, hogyan valósította azt meg? Fölkészült rá testileg is és lelkileg is.

A nagy apostoli munkához szívós, edzett, munkabíró szervezetre van szükség. Az Úr Jézus 30 éves koráig ácsmester volt. A legegészségesebb foglalkozások egyike. Alkalmas arra, hogy az emberi testet egészségessé, erőssé, edzetté, szívóssá tegye. Készüljünk fel mi is fizikailag az előttünk álló nagy feladatra. Kevesen vagyunk, és nagyobbrészt idősek. Az Úr Jézusnak szüksége van a mi egészségünkre, hosszú és sok föladatot ellátni tudó munkabírásunkra. Hozzuk rendbe az elmagányosodásból eredő restségünk, vagy vértanuskodiságból elhanyagolt testi egészségünket. Merjünk élni azokkal a lehetőségekkel, amelyeket az Anyaszentegyház nyújt a számunkra. Vegyük ki a részünkre biztosított szabadságot, és fordítsuk azt felüdülésre, regenerálódásra. Rendezzük el környezetünket is. Vannak

olyan plébániák és paplakások, amelyek túltesznek akár egy nyomortelepen is. Én azt hiszem, hogy egy jó pihenés, energiát fog adni ahhoz is, hogy ezen a téren is megtaláljuk a megoldást. Ez már szorosan is összefügg a hitünk átadásával. Az ott megfordulók számára egy ilyen rendezett otthon már eleve vonzóbb a hit befogadására az.

Az Úr Jézus lelkileg is fölkészült nagy missziós útjára. Megkeresztelkedett a Jordánban, ahol azok keresztelkedtek meg, akik egy új, egy magasabb rendű életet választottak. Negyven napos nagy lelki gyakorlatot végzett a pusztában. Több ízben visszavonult apostolaival, hogy megpihenjenek. Mi hitünket akarjuk átadni a következő nemzedéknek. Átadni csak azt lehet, amivel rendelkezünk. Vajon egészséges-e a hitünk, olyan-e, amellyel másokat is hivőkké tehetünk? Meggyőzően tudjuk-e másoknak nyújtani a hitet? Nem naiv-e, nem idejétmúlt pilléreken nyugvó-e? Merünk-e szembenézni a hitbéli kételyeinkkel, avagy strucc módjára homokba dugjuk a fejünket, ha netán kételyünk támad. Igyekszünk-e megtalálni rá a megoldást Aquinoi Szt. Tamás módjára, aki a Summájában a hittételeket előbb tagadja, és aztán bizonyítja be helyességüket. Ehhez persze az is szükséges, hogy olvasásra, gondolkozásra is legyen időnk. A vértanúsdiskodásnak az is egy módja, hogy nemcsak azzal dicsekszünk,
12 hogy évtizedek óta nem voltunk szabadságon, hanem azzal is, hogy bizony olvasni sem érünk rá. Lelkiismereti kötelességünk, hogy olvasásra, elmélkedésre és a számunkra homályos dolgok megbeszélgetésére időt szakítsunk, - hogy úgy mondjam, ha törik, ha szakad. Azt hiszem, hogy a híveinknek teszünk a legjobbat azzal, ha időnként közülük kiszakadva lelkigyakorlatra, továbbképzésre, üdülésre megyünk, nem unjuk meg őket, és így sokkal nagyobb szeretettel és türelemmel tudunk foglalkozni velük.

Ilyen testi és lelki kondícióban máris sokkal pozitívabban tudunk megfelelni azoknak, akikkel alkalmilag hoz össze bennünket az élet, akik velünk találkoznak, bennünket bármely ügyben fölkeresnek, vagy éppen tanácsért fordulnak hozzánk, akiket gyóntatunk, akiknek prédikálunk.

Mit tett még az Úr Jézus? Mit tett azon fölül, hogy felkészült testileg-lelkileg a nagy munkára? Körüljárt jót cselekedvén, gyógyított, vigasztalt, szeretett. Tegyük mi is ezt. Legyünk jók, szívből kedvesek

az emberekhez. Mindazokhoz, akikkel összehoz az élet. Bárhol - utcán, vonaton, orvosi rendelőben, kórházban, sekrestyében, a plébánia irodájában, paptestvéreink között. Hogy ezt mindig megtehessük, egy bizonyos lelkületet kell magunkévá tennünk, amelyből azután magától, természetes módon, önként fakad az, hogy mindig szeretettel tudjunk közelíteni bárkihez. E nélkül szeretetünk mesterkélt, erőltetett, esetleg csöpögős, taszító lesz. Fáradtabb, figyelmetlenebb, rosszkedvűbb perceinkben szeretet helyett szúrósak, türelmetlenek, hatalmaskodók leszünk. Kitör belőlünk valamilyen elfojtott keserűség és indulat. A keserű ember nem tud örömet osztani, csak keserűséget. A derűhöz pedig testi-lelki kondícióra van szükségünk.

Van az Úr Jézusnak egy nagyon tanulságos mondása, amelyet napjainkig talán sohasem tettünk magunkévá mi papok. Ez pedig így szól: Ne hivassátok magatokat úrnak, mert egy a ti uratok az Isten. Ne hívassátok magatokat Atyának, mert egy a ti atyátok, a mennyei Atya, ne hivassátok magatokat mesternek, mert egy a ti Mesteretek, ti pedig legyetek egymás testvérei. Ezzel szemben mi évszázadokon át éppen úrnak, atyának és mesternek hivattuk magunkat, és úrként, atyaként mesterként is viselkedtünk az emberekkel szemben. Még, ha testvérnek is hivattuk magunkat, akkor sem az Úr Jézus szándéka szerint jártunk el, mert a nevünk után mondandó testvér szóval is mintegy rangot adattunk magunknak. Mert ugye a testvérek nem úgy szólítják egymást, hogy János testvér, Jóska testvér, hanem, hogy János vagy Jóska. Így van igazán testvéri a viszony közöttük. A fiatal papok nagy része így is tesz, egyszerűen keresztnevén szólíttatja magát mindenkivel. Próbáljuk meg. Át fogja alakítani uraskodó, hivatalos-kodó, atyáskodó, önző lelkületünket. Szeretni fogjuk, nem pedig unni, elviselni az embereket. És így mi magunk is több szeretetet fogunk kapni.

És mit tett még az Úr Jézus? Tanított. Ezt mi is megtesszük, szószéken, hittanórákon. És még mit tett az Úr Jézus? Apostolokat és másik hetvenkettőt képezett ki a hit terjesztésére. A mi korunkban ez az egyik legfontosabb teendőnk. Kevesen vagyunk. Gondoskodnunk kell munkatársakról. Jönnek, jelentkeznek maguktól. Fogadjuk őket is testvérként, ne féltékenykedjünk rájuk, ne keressük a hibáikat,

hiányosságaikat. Hagyjuk dolgozni, működni őket, vezessük be szeretettel, türelemmel, együttérzéssel, empátiával a munkakörökbe. Azt hiszem, hogy ez is az egyik legfontosabb tevékenység ahhoz, hogy a hitünket átadhassuk a következő nemzedéknek.

Előadás a paptársaknak

Szedres 1990.

ő

ALSZIK A FALU

Alszik a falu
Nehéz munkája után
Mélyen, csendesen.
S én őrködöm felette,
Mert Isten így rendelkezett,
Tücsök szót lesve,
Holdba bámuló szemmel,
Türelmesen.
Őrizem álmát,
Mely lehet, hogy édes,
Az életet tarkára festi,
S pillangó szárnyon,
Ezer mesés csodaváron
A boldogság honába száll,
Ki nehéz munkája után
Életre, örömre hiába vár,
Ki csak robotol, fizet,
Ki folyvást csak vet,
S kinek kenyerét más aratja le.

Alszik a falu
Mélyen, édesen,
S én nézem az alvó óriást
Szerelmesen.
Isten rendelt őrödül
Te munkás, szenvedő tömeg,
S én őrizem álmod,
Dédelgetem évezredes mesés világod,
Hogy el ne lopja
Aljasan surranó rém.

Aludjál, gyűjts erőt.
Tied a holnap, az alkotás.
S most tiéd az álom,
Mely pillangó szárnyon
Mesés csodavilágba visz.
Aludj és gyűjts erőt
A szörnyű ébredésre.
Gyűjts erőt
És álmodd meg jövőd,
Mely lehet, hogy álom marad csupán.
De álmodj, pihenj,
Én őrködöm és fenn
Vigyázok álmodon.

S míg tücsök muzsikál,
S a holdfényben ezüstös pára száll,
Kezem imára kulcsolom,
A feszületet megcsókolom,
És őrködöm, állom a vártát,
Ügyelem egyre az Úr szavát,
Hogy aludhasson,
Álmodhasson a falu.

1956-1961

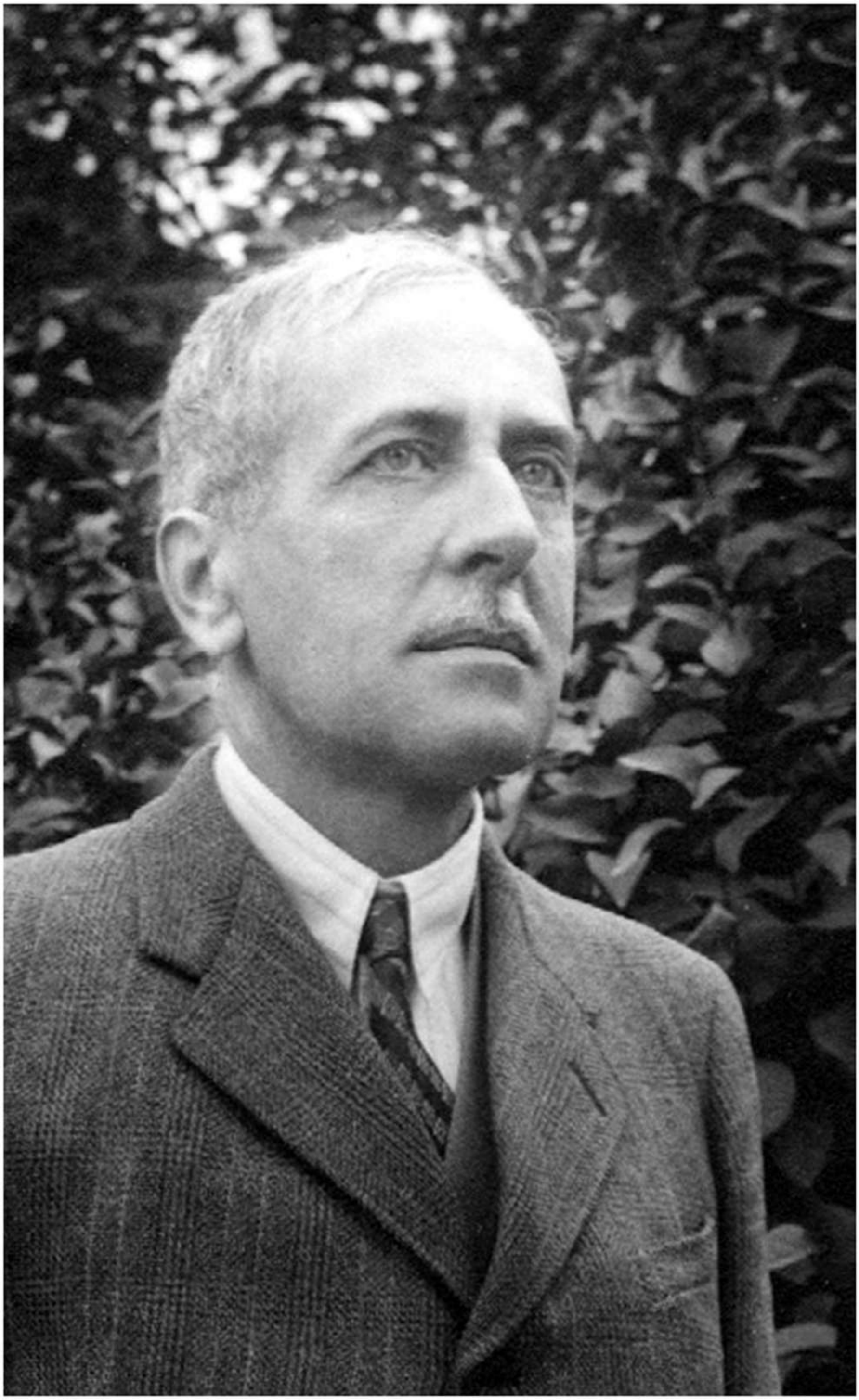
ő

LÁTTAM AZ ANGYALT HEGEDÜLNI

Láttam az angyalt hegedülni.
Tejfehér arcú kispap hegedült,
Rózsaszín ajka lágyan remegett,
Kék szeme édesen elmerült,
A végtelenbe nézett.
És karcsú ujja
Remegve játszott,
A hegedű húrja
Táncolt, zenélt,
Rezgett, üzent,
Sírt és kacagott,
A végtelenbe, szentbe
Ragadott.
Vele dalolt
A szívem is,
Istenről beszélt,
Imádkozott,
Csodálkozott
És megpihent.

Az angyal hegedült.
Én láttam
Amint ujja a húrokon táncolt.
Hegedült és imádkozott

Mozdul a Föld, 1992. január 14.

Az édesapa Stockinger János

ő

EMBERNEK LENNI

Férfinak születtél? Lehet belőled könnyűvérű léhűtő. Lehet belőled iszákos rongyember, lehet belőled ördögien hidegvérű karrierista, lehet belőled a családod és környezeted zsarnoka. De lehet belőled hős is. Nőnek születtél? Lehet belőled démon, aki romlásba viszel másokat, és romlásba viszed saját magadat is, lehet belőled üres lelkű játékbaba, lehet belőled gyűlölködő és áskálódó boszorkány. De lehet belőled angyal is, családod, férjed, gyermekeid, egész környezeted angyala, boldogítója, öröme.

Vannak szentek, akiket az Egyház oltárra emelt, akiket hivatalosan is tisztelünk. De vannak kis szentek is, olyanok, akik köztünk élnek. Akiket tisztelünk és szeretünk, akik irányt mutatnak a mi életünknek is. Nézzünk csak körül az életben! Fogunk ilyenekkel találkozni. És olyan jó, hogy találkozunk ilyenekkel.

Az orvos sánta volt és nagyon sovány. Szürke volt az arca, szürke és viseltes volt a ruhája. Amikor végigment az utcán, ha nem lett volna nála orvositáska, azt hitte volna mindenki, hogy egy egyszerűbb mesterember. Télen, amikor sok volt a beteg, sokszor jöttek érte parasztszekérrel. Rossz lábával alig tudott fölmászni rá. De sohasem volt türelmetlen, és amikor felsegítették a kocsira, kedves mosollyal köszönte meg. Amikor egy-egy messze lakó betegétől hozták haza fáradtan, és meglátta, hogy a váróterem milyen zsúfolt, hogy otthon is mennyien várnak rá, akkor nem rándult meg még csak az arca sem, hanem mosolyogva nyitott ajtót, hogy beinvitálja a soron lévő beteget. Azt hitte az ember, hogy sohasem fárad el. Csak amikor egyszer rosszul lett, és amikor orvostársa odasietett, hogy segítsen rajta, akkor mondta azt, hogy elég volt. A temetése sáros, ködös

novemberi napon volt. De mégis leállt a forgalom az utcán, mert annyian jöttek a temetésére. Orvos volt és hős volt.

A csillagkeresztes hölgy. Hintóval járt, mert gazdag volt és csillagkeresztes hölgy volt. De amikor a faluban valaki megsebesült, mert elvágta a kezét, mert beleszaladt a kasza vagy a fejsze a lábába, akkor annak oda kellett mennie kastélyába, nem számított az, hogy rongyos vagy piszkos volt a ruha rajta, mert ő akarta a sebet kimosni és bekötni, ő akarta a sebesültet ápolni. Nem azért tisztelték és szerették, mert sok földje volt, mert hintón járt, hanem azért, mert nagy volt a lelke és gazdag volt a szíve.

A pap. Nem volt semmi különös az életében. Csak annyi, hogy mindenki szerette. Szerették a gyerekek, mert gyerek maradt galambősz fejjel is. Szerették a szegények, hiszen ő is szegény volt egész életében, mert ami pénz a kezébe került, azt rögtön kiosztotta a szegények között. Szerették a bűnösök is, mert nem szidta őket, úgy kezelte őket, mintha nem is volnának bűnösök, hanem imádkozott értük. Azt mondták rá a bűnösök, hogy ez szent ember, ezt nem szabad bántani, és nagyon tisztelték. Szerették a más világnézetű emberek is, mert őbennük is csak az embert látta, és csak az volt a mércéje, hogy melyik ember szorul az adott helyzetben több szeretetre, több segítségre. És megadta a rászorulónak a szeretetet, a segítséget. És akin segített, attól sosem várta azt, hogy a segítség fejében megváltoztassa világnézetét. Szerette mindenki, mert jó volt tudni, hogy itt van a faluban. Hosszú életet adott neki az Isten. Mégis úgy érezte mindenki, hogy korán ment el közülük.

A tanítónő. Olyan, mint a többi asszony. Szeret beszélgetni kis semmiségekről, apróságokról. Szeret nevetni. Abban a faluban tanít, ahol született, ahol nevelkedett. Tanítványainak a szülei, iskolatársai jó ismerősei. Családja is van. Férjét és gyerekeit is el kell látnia. El is látja őket rendesen. A házon belül semmiben sincs hiány. És az iskola? Délután is van az iskolában mindig három-négy gyerek. A gyönge tanulók. Ezekkel itt foglalkozik külön. Mert meg kell tanítani mindenkit. A gyöngét is, a nehézfejűt is. Erre való az iskola. Sok idejét veszi ez el. De azért marad arra is ideje, hogy a felnőttekkel is

ő

foglalkozzon. Kézimunkára tanítja az asszonyokat. Szép is ott minden otthon, meg pénz is jön be belőle. Színdarabokat is tanít be. Minden évben többet is. Szereti a gyerekeket. Annyit tud mesélni a tanítványairól. De szigorú hozzájuk. Ott minden gyerek köszön hangosan, kedvesen, ott mosolygósak, kedvesek a gyerekek. Mert a gyereknek szív kell, törődés kell, nevelés kell, hogy ember legyen belőle.

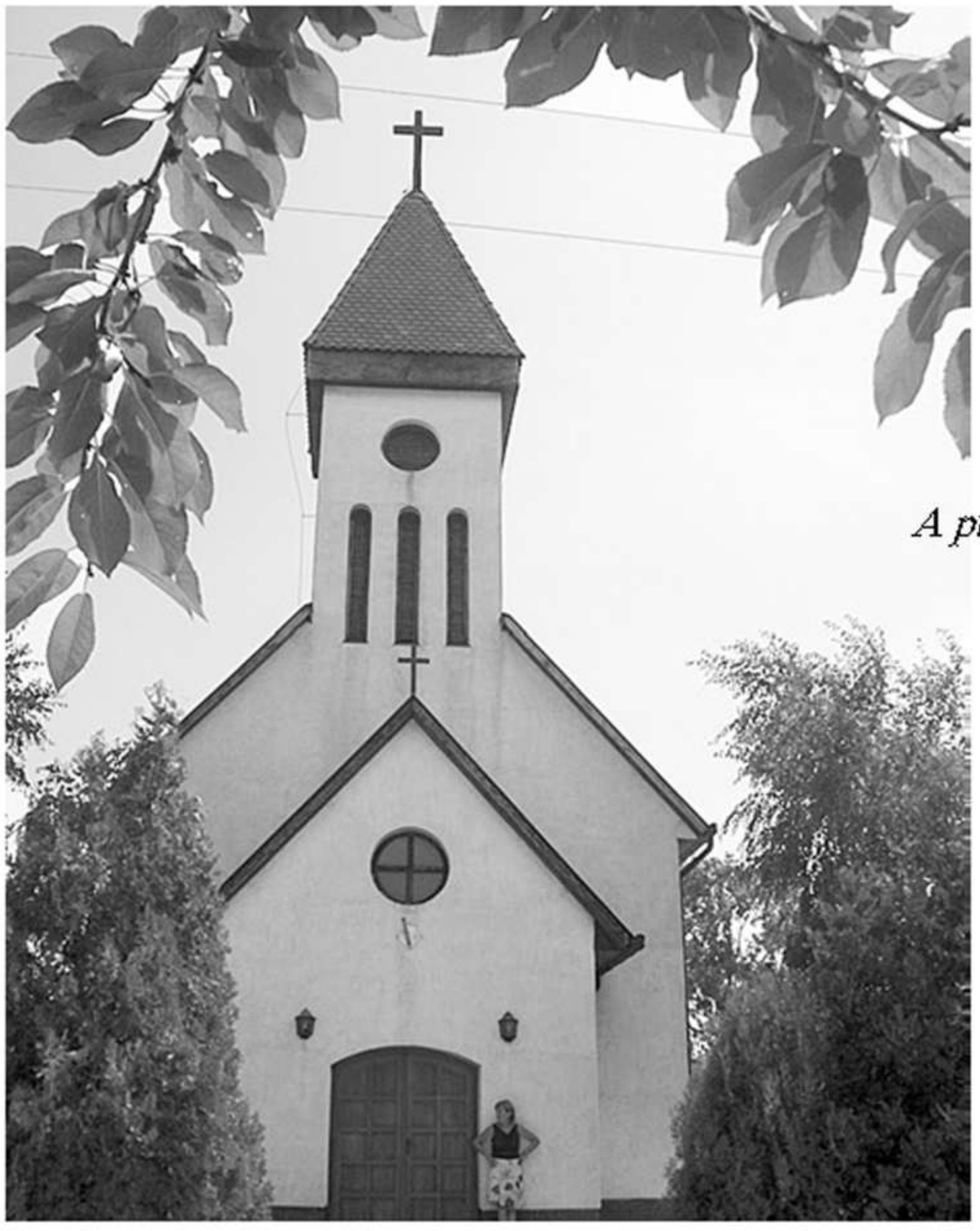
Janki néni. A gyerekek Janki néninek hívják. A tiszta lelkű emberek mindég fiatalok, mindég gyerekek maradnak. A templomra vigyáz. Rend van a templomban és tisztaság. De ami ennél sokkal több, meleg és otthonias a templom. A kisfiúk és a kislányok szívesen jönnek a templomba. Szeretnek segítni a Janki néninek. Öröm segíteni neki. Anyukájuk? – Nem. – Pajtásuk? – Nem egészen. – Janki néni már felnőtt. Amit mond, amit tesz, az komoly, az igaz, az felnőttes. Anyukájuk is, pajtásuk is, meg mindenük. Ő a Janki néni. Rajta keresztül szeretik meg a gyerekek a templomot, az Istent, Jézust, Szűz Máriát. És őmellette lesznek jól nevelt, helyes gyerekekké. Mert a gyereknek szív kell és őszinteség.

A sárkányos fiú. Senki sem tudta a nevét. Csak úgy beszéltek róla, hogy a fiú, és fiúnak is szólították. Egyik délután, amikor egy pár órára elhallgattak a puskák, az egyik katona talált egy darab papirost. Nem volt nagy, talán csak két tenyérnyi volt az egész. De a katona sárkányt csinált belőle a fiúnak. És a fiú, mert még gyerek volt, nagyon örült neki. Estig játszott vele. Boldog volt, amikor magasra emelkedett a levegőbe a sárkány. Este már lőni kezdett az ellenség. Másnap reggel így szólt a parancsnok: géppuskafészek van a közelben. Fel kell derítenünk, hogy hol van, mert sok kárt tesznek bennünk. A fiú jelentkezett. Ő kicsi, könnyebben tud rejtőzni, és ha meg is látják, nem biztos, hogy ellenségnek nézik. A parancsnok beleegyezett. A fiú elindult a sárkánnyal. Néhány percig feszülten figyelt mindenki. Azután egyszerre az egyik háztömb mögül magasra emelkedett a sárkány. Rögtön utána géppuskatűz és a sárkány is leesett. Katonák siettek arra helyre, a géppuskafészket megsemmisítették, a fiút pedig a sárkánnyal együtt eltemették. A sírkeresztjére, fejfájára ezt írták: „Itt fekszik a sárkányos fiú, aki élete utolsó percéig küzdött a szabadságért”

A rendőr. Még nőtlen volt. Eljárogatott egy házba szórakozni. Nagylánya volt a házigazdának, hát jól teltek ott a szabad esték. Beszélgettek, bolondoztak. Egyszer csak az egyik ilyen este megmozdult a szekrény. Még ha nem lett volna is rendőr, akkor is meg kellett volna néznie, hogy mi történt a szekrénnyel, mert a szekrénynek nem szokása az, hogy mozogjon. Amikor kinyitotta, ott állt vele szemtől szemben az a zsidó fiú, akit már hetek óta köröztek. A gettóból szökött meg, ötezer pengő pénzjutalom várt arra, aki kézre keríti. A rendőr mindennel tisztában volt. Tudta azt, hogy nagyon veszélyes helyen bujkál a zsidó fiú, itt bent a kisváros közepén. Tudta, hogy ha kézre kerül és kivallja, hogy vele, a rendőrrel találkozott, akkor neki is vége van. És hagyta futni a szegény üldözöttet, hadd mentse fiatal életét.

Embernek lehet lenni, lehet embernek lenni.

1967 – 1973

A pusztahencsei templom

ő

TEMPLOMOT ÉPÍT A PUSZTÁK NÉPE

Pusztahencse – valamikor Hencse Puszta. Pusztákból, szőlőhegyből faluvá nőtt kis dunántúli, Tolnamegyei magyar település. Lakói nagyrészt az Illyés megrajzolta puszták népének szorgalmas, becsületes utódai, akik megőrizték vallásos, istenkereső lelkületüket.

Pusztahencse már falu, fejlődő falu. De valami még hiányzik belőle ahhoz, hogy igazán falu formája legyen. Még nincs temploma ég felé mutató toronnyal, amely az egy ideig Pusztahencsén is lakó Vecsési Sándor festőművész szavai szerint – mint a kotlóstyúk oltalmazza kicsi csibéit, a köréje épült régi és új családi házait.

Most elhatározták a pusztahencseiek, hogy megépítik templomukat. Dr. Cserháti József pécsi megyés püspök telket ajándékozott a pusztahencseieknek, egy kis osztrák falu: Ottentahl pedig harangot. Így Holzer József pécsi építészmérnöknek a tájba és a település hagyományaiba illő tervei alapján megkezdik a pusztahencseiek templomuk építését.

A jó Isten áldását kérjük mindazokra, akik hozzájárulnak a *puszták népe* templomának felépítéséhez. Minden jó szándékú ember imáját és támogatását hálás szívvel veszik.

Nagydorog, 1989 március 17.

Csurgó puszta

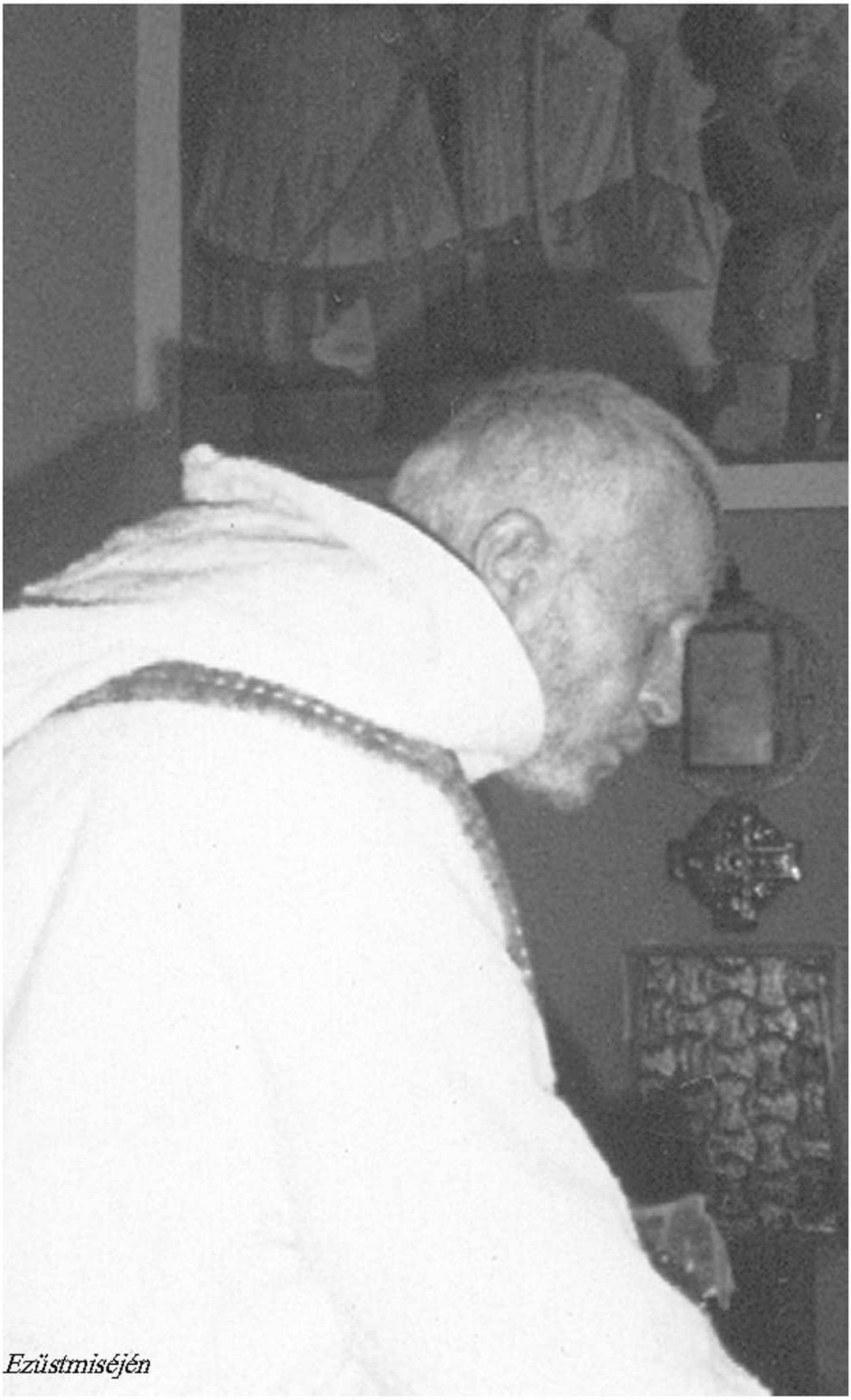
ő

KISDOROG

Ősz volt, sárguló, illatos, méla ősz.
S én a falu lelkét figyeltem, lestem:
Nyárfák tövén kis patak beszédét,
Piros kendős szőke lány duruzsló énekét.

S a falu beszélt,
A falu vallott,
Hallottam sóhaját.
Nyögött a falu,
S közben dúdolt,
Fütyörészett,
S futott mohón az élet után.
Munkák, szerelmek, szenvedések,
Mint mozi vásznán a fura képek,
Peregtek előttem lassan, altatón.
Oly egy ütemre szólt a nóta.
S én megszerettem azóta
Ezt a nyárfalombos, mosolygós arcú,
Dolgos kis falut.

1956 1961

Ezüstmiséjén

ő

MAGYAR MINDENSZENTEK ÜNNEPÉN

1

Ezen a napon emlékezünk meg szentjeinkről, boldoggá avatottjainkról, de megemlékezünk minden üdvözült magyarunkról, egész magyar népünkről, amelynek különös szent szerepet: magyar szerepet szánt a Mindenható.

A Magyar Vetés című keresztény közéleti hetilapunkban beszélgetéssorozat jelent meg a főszerkesztő és Szörényi Levente között, *Nemzetek Jézusa, a magyarság* címmel. Ez indította gondolataimat: Isten szeret minket. Hazát adott nekünk. Jelekkel is bizonyítja, hogy szeret. Hivatást adott nekünk. Isten ellenségei úgy bántak és bánnak velünk, ahogyan Jézussal bántak.

Hazát adott nekünk, jól védhető hazát, amelyet a Kárpátok égbe nyúló hegyláncai várfalakként vesznek körül, másutt nagy folyók várárokként védik.

Jó hazát adott nekünk, amelynek hegyei fával és bányakincsekkel látnak el, dombjai legelőket, szőlőket, gyümölcsösöket biztosítanak számunkra, végtelen rónái pedig drága kenyeret adó búzát és sok más szükséges terményt ontanak.

Szép hazát adott, amelynek az éghajlata változatos. Napsugaras forró nyár, aranyszínekben pompázó ősz, zúzmarásan csillogó fehér tél és életet lehelő tarka tavasz váltogatják egymást. Van benne minden tájféleség is, arányosan elosztva. Egyharmada fenyőerdős, hófedte csúcsú zordon hegyvidék, egyharmada szelíden dombos, lankás táj, egyharmada pedig végtelenbe nyúló róna.

Amint a dal mondja: *Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország, Gyönyörűbb, mint a nagyvilág...* Vagy ahogyan Petőfink írja: *Magyar*

vagyok. Legszebb ország a hazám Az öt világrész nagy területén. Egy kis világ maga. Nincs annyi szám, Ahány a szépség gazdag kebelén.

Jogosan birtokolt hazát adott nekünk: a Kárpát-medence ősfoglaló, jogos tulajdonosait különböző időkben különböző hódítók igázták le, tették állandó harctérré. Őseink a hódítókat kergették el, az ősfoglalóknak békét biztosítva. Majd letelepedtek az ősfoglalók közé, s azok összeolvadtak velük. Így a magyarság vérében ott csörgedezik az ősfoglalók vére is. Éppen ezért ma már ez az európai magyar a jogos tulajdonosa a gyönyörűséges Kárpát-medencének az Északi-Kárpátoktól az Al-Dunáig, a székely havasoktól az Alpok nyúlványáig.

Minden más olyan népet, amely ma a Kárpát-medencében lakik, mi magyarok fogadtunk be mint menekülteket, vagy olyanokat, akik a jobb létet keresték.

Isten jelekkel is bizonyítja, hogy szeret minket. Úgy engedte, hogy az Egyház első királyszentje éppen a mi első, szent királyunk, István legyen. Úgy engedte, hogy a mi hazánk és népünk legyen az az ország és az a nép, amely elsőként választotta a Szűzanyát nagyasszonyának és pátrónának. És zeng az ének: *„Boldogasszony anyánk, régi nagy pátrónánk..., Nagyasszonyunk, hazánk reménye...*" Jel az is, hogy minden délben világszerte annak az emlékére kondulnak meg a keresztény templomok harangjai, hogy a mi nagy Hunyadi Jánosunk nándorfehérvári győzelmével megmentette a keresztény népeket a kereszténységellenes félhold uralmától. És jel az is, hogy minden bajunkban, minden nyomorúságunkban a világ nagyjai közül őszinte és egyetlen pártfogónk a római pápa, Krisztus egyházának földi helytartója volt.

2

Isten hivatást adott nekünk. Nehéz, de gyönyörű, magyar népünkre szabott hivatást, testhez álló hivatást: mi lettünk Isten Dávidja a mindenkori Krisztus-ellenes Góliátokkal szemben.

Sajó Sándor írja: *Magyarnak lenni tudod mit jelent? Küzdelmet, fájót, véges végtelent.* Petőfi pedig így kiált: *A Kárpátoktól le az Al-*

ő

Dunáig Egy bősz üvöltés, egy vad zivatar, Szétszórt hajával, véres homlokával Áll a viharban maga a magyar.

Igen. Dávidként kellett megvívnunk a roppant tatár Góliáttal. Itt akadt el a szörnyű áradat. Dávidként kellett harcolnunk a hatalmas Oszmán Birodalom Góliátja ellen. Innen nem tudott továbbjutni, s végül is itt roppant össze. Dávidként kellett harcolnunk a bár kereszténység, de pogány módra viselkedő elnyomó császárokkal a szabadság eszméjéért, amely istenadta ajándéka és joga minden embernek, minden népnek. Az elnyomók ellen a kuruc korban. Jelszavunk ez volt: *„Istennel a hazáért és a szabadságért!"* 1848 – 49-ben, amikor szűzmáriás lobogók alatt küzdöttünk a világszabadságért.

És most újra folyik az élet-halál harc a kis magyar Dávid és a roppant, istentelen Góliát között. Elkezdődött már több mint 100 éve. Ez a harc tesz annyira hasonlóvá minket az Üdvözítőhöz, az Úr Jézushoz! Neki először a becsületét akarták bemocskolni a nagytanács és Pilátus előtt. Nekünk is mindenekelőtt a becsületünket mocskolta és mocskolja be ma is az istentelen óriás és csatlósai világszerte a sajtóban és tudományos művekben.

Kikiáltottak bennünket soviniszták, elnyomóknak, holott az igazság az, hogy már a múlt század közepén, történelmünk állandó hagyományához híven, mi hoztuk a legemberségesebb nemzetiségi törvényt. Pedig a mi nemzetiségeink nem leigázott népek voltak, hanem olyanok, amelyeket a századok folyamán beengedtünk a mi országunkba mint menekülteket vagy jobb életmódot keresőket. Míg azok a hatalmak, amelyek ilyen rágalmakkal illetnek bennünket, népeket, országokat igáztak le, hatalmas területeket gyarmatosítottak, és leigázottjaiknak semmilyen vagy nagyon szegényes nemzetiségi, kisebbségi jogokat biztosítottak. Ebben hű követőik voltak a ránk uszított, ellenünk acsarkodó kisebb csatlósaik is!

Kikiálttatunk „fasiszta népnek", „bűnös nemzetnek", a fasiszta diktátor „utolsó csatlósának". Holott mi, szemben a fasiszta diktátor igazi csatlósaival, amíg a magunk urai voltunk, soha fasiszta rémtetteket nem hajtottunk végre. Végső kitartásunkért pedig Európa csak nagyon hálás lehet nekünk! Ezzel akadályoztuk meg, hogy a bizantin-pánszláv-bolsevo-imperialista istentelen Góliát Európa területéből nagyobb darabot raboljon el.

Becsületünk bemocskolásával készítették elő halálos ítéletünket, hogy azután Trianon – Jalta – Párizs-i koncepciós perekben, erkölcsbírók szerepében tetszelegve ítélkezzenek felettünk.

Mindezen mesterkedések mozgatója, hol rejtett, hol nyílt irányítója az az országokat átszövő hatalom, amely a vallásoknak, mindenekelőtt a kereszténységnek a megsemmisítését tűzte ki célul. Kimondottan jellemző és nagyon rávilágít Dávid szerepünkre, hogy ez a nemzetek fölötti, immár internacionalista-kozmopolita hatalom éppen a magyart szemelte ki a likvidálásra!

3

Az internacionalista-kozmopolita hatalom machinációjában szerep jutott a beépített embereiknek, a magyar Júdásoknak is, akik részben tudatosan, részben félrevezetve jelentősen besegítettek és besegítenek ma is ellenünk. Ilyenek voltak a temetővirágos forradalom magyar szereplői 1918 októberében, a vörösrongy puccs szereplői 1919 márciusában, és a több évtizedes szovjet megszállás gyászmagyarjai.

Koncepciós pereinkben határainkat védhetetlenné roncsolták. Elragadták jogosan birtokolt, ezer éven át soha meg nem kérdőjelezett
30 országunk kétharmadát, megfosztva bennünket erdőinktől, bányáinktól, legtermékenyebb földjeinktől, szinte összes folyónk eredőitől, hogy ezáltal is markukban tarthassanak. Magyar népünk egyharmadát idegen, ellenségesen viselkedő uralom alá kényszerítették. Máriás énekünk mondja: *Kárpátok közt, hol a könnytől fakad minden kis virág, Erdély bércein, ahol gyászt öltött föl a világ...*

Ezen koncepciós perek következményeként kétszázezer magyart egyszerűen lemészároltak, egymilliót földönfutóvá tettek, ötmillió védtelen magyar magzatot saját magunkkal gyilkoltattak meg – ilyen mértékű magzatgyilkosságot nem ismer a világtörténelem! Elszakított területeinkre több mint négymillió idegent telepítettek be, hogy az ott élő magyarok elsorvadjanak, s akik közül kétmilliót máris „elasszimiláltak", hogy az elnyomók számát gyarapítsák; hogy velük szemben minél gyengébbek legyünk; hogy aztán kényük-kedvük szerint bánhassanak el velünk. Idézhetjük Tompa Mihályt: *„...pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve széthull nemzetünk...* !

ő

Vagy Arany Jánost: *„Ha minket elfú az idők zivatarja, Nem lesz az Istennek soha több magyarja.”*

Úgy szerkesztették meg a gúnyhatárokat, hogy belőlünk megnövekedett szomszédaink összetákolt országai külön-külön is nagyobbak és népesebbek legyenek, mint csonkolt, maradék országocskánk. S mindezek után ezt a maradék hazát is istentelen nagyhatalom gyarmatává tették, amelyben – többek között – az erkölcsi rombolás lett a következő gyilok. Kialakították azt a szellemet, amelyben az adott szó értéke a nullával egyenlő, holott mindaddig szólásmondás volt: a magyar ember megtartja szavát. A hazaszeretetet, a házassági hűséget maradinak titulálták, a magzatgyilkosságot pedig női jogként deklarálták. Már nem az áldozatokra is kész, hős, becsületes ember lett az eszménykép, hanem az élvhajhász, az önző.

És mégis, így, majdnem halálra csonkoltan is, újra Dávidként, mi tartottuk föl a bizánci-pánszláv-bolsevo-imperialista istentelen Góliátot 1944 – 45-ben hosszú hónapokig, hogy minél kevesebbet markolhasson ki a keresztény Európából! Aztán még leigázottan is mi ejtettük rajta az első halálos sebet 1956-os szabadságharcunkban! A döntő sebet is tőlünk kapta 1989-ben, amikor menekülni engedtük a németeket. S az utolsó, halálosat is magyaroktól kapta: 1989-ben, az elszakított Temesváron, ahol Tőkés László hősi ellenállása megbuktatta az istentelen Ceausescu-rendszert Romániában is.

Most az a kötelességünk, hogy erőt gyűjtsünk. *„Ha rombadőlt is, újra rakható, Kert, ház, haza, Csak egy a titka: kezdd el, Fiadnak kell folytatnia*” - írja Illyés Gyula. Erősödjünk meg gazdaságilag, erősödjünk meg létszámunkban, katonailag, de főleg – s ez mindennek az alapja – erkölcsileg! *„Így minden ország támasza, talpköve A tiszta erkölcs, mely ha megvész: Róma ledűl, s rabigába görbed.”* - dörgi Berzsenyink.

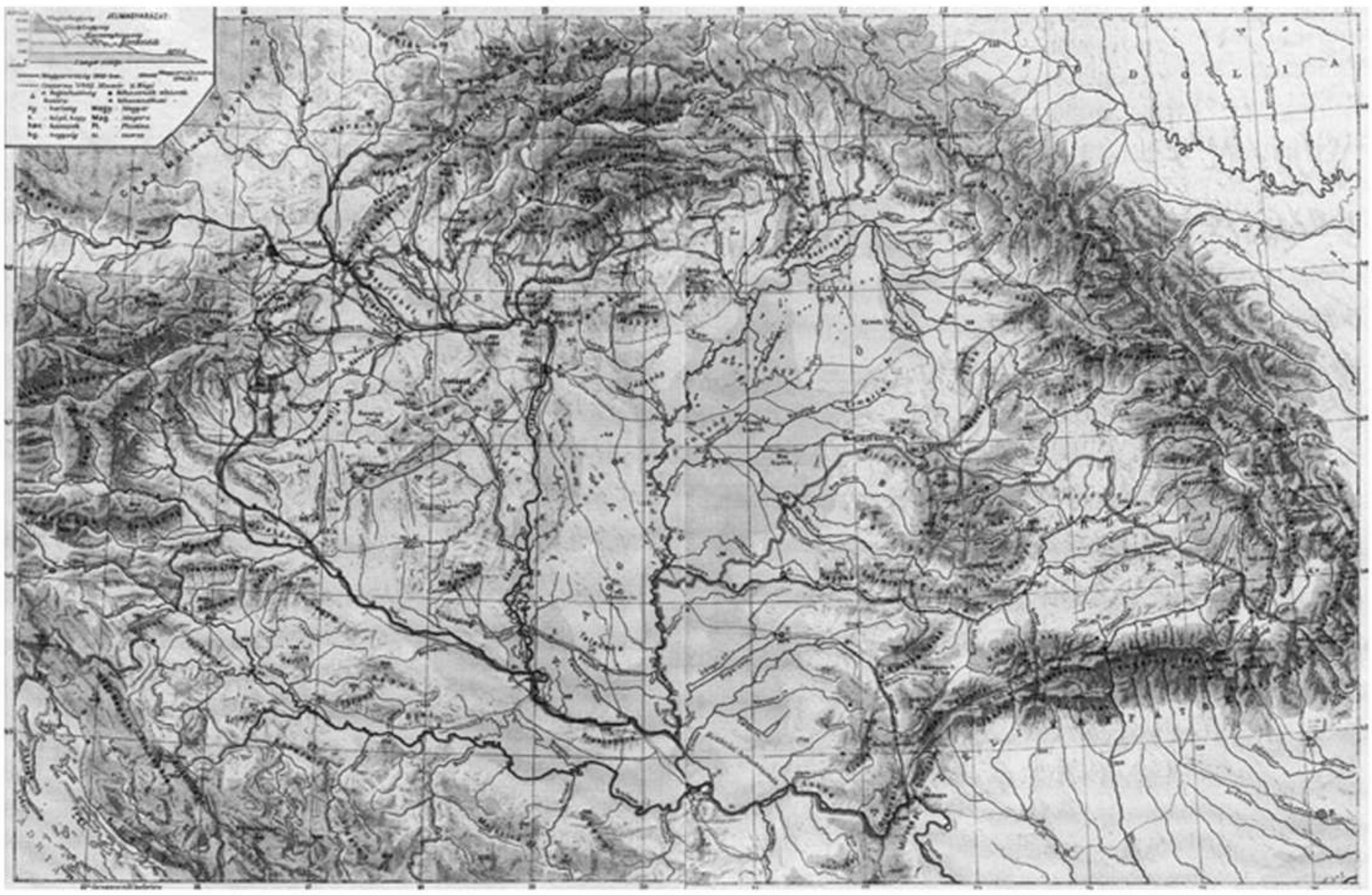
Az istentelen Góliát most is küzd ellenünk: pénzzel, sajtóval, szennyirodalommal, erkölcsrombolással, téveszmék belopásával, suttogó propagandával, az igazság elhallgatásával, újabb rágalmakkal, magyar Júdások bevetésével. De velünk a világ egyetlen igazi hatalma: az Úristen, aki hazát adott nekünk, aki jelekkel bizonyítja, hogy szeret bennünket, aki szent hivatással bízott meg minket, és aki megengedte, hogy annyira hasonlóak lehessünk Szent Fiához, az Úr Jézushoz.

puszták plébánosa

Velünk van hatalmas patrónánk, Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz. Legyünk hűségesek Istenünkhöz, Nagyasszonyunkhoz, hivatásunkhoz, szétszaggatott hazánkhoz, sokat szenvedett népünkhöz! „Balsors akit régen tép, Hozz rá víg esztendőt. Megbűnhődte már e nép A múltat s jövendőt!"

Magyar Vetés

1993. december 5., 12. és 19.

Hazát adott nekünk, jól védhető hazát, amelyet a Kárpátok égbe nyúló hegyláncai várfalakként vesznek körül, másutt nagy folyók várárokként védik.

ő

A FRANCIA NEMZETHEZ

Dicső vagy, nagy vagy, francia nemzet.
Három szent jelszavadnál még szebbet-jobbat
senki sem hirdetett:

Szabadság - mi szent,
Egyenlőség - mi szép,
Testvériség - mi jó.
Harsogja s vágyja Nagyvilág.
Hová tudtál aljasulni, Te nagy s dicső!?
Trianon s Párizs téged ékesít,
S mi szörnyű név lett mégis mindegyik.
Itt írták alá Európa szégyenét,
Itt gyaláztak meg igazságot, jogot,
Mit Isten alkotott, tönkretették,
Koldusbotra juttattak milliókat,
Megöltek hatmillió magyart,
Rabságba tereltek hárommilliót,
Gyilkos háborút hozva Európára,
Keletjére örök békegyilokot.

Szent Korona
1991. szeptember 11.

puszták plébánosa

EURÓPA ÚJRA HALLGAT

Európa újra hallgat.
Hallgat?
Nem; tárgyal.
Tárgyal?
Amikor tenni kellene?
Vérzik a kis horvát nép,
Romba dőlnek házai.
Templomok, kórházak,
Szívek reménye,
Mind-mind romba dől.
Tombol a hódító.
Ismerjük mi már ezt a játszmát:
Mohi, Mohács, Nagymajtény, Világos.
Hagyták, hogy tiporjon barbár és zsarnok.
Na és Trianon?
Ők tépték hét darabra,
Mit Isten teremtett egy egésznek,
Rabságba döntve magyar milliókat,
Vasabroncsba béklyózva
Maradék hazánkat.
Jalta és Párizs és lettünk bűnös nemzet,
Mi, legkisebb bűnös a vétkesek között.
56-ban eladtak Moszkvának,
S álszenten mondott értünk imát az USA elnöke.
Az USA elnöke, kinek nem volt szegénynek fegyvere,

ő

pénze, szava sem egy se, hogy lefogja kezét
a vörös sárkánynak.
Horvát és magyar Európát védte egy hazában
sok száz éven át.
Védi most is rést ütve a Vörös bástyán.
S Európa hallgat, tárgyal, talán imádkozik is,
Míg romba dől érte a horvát hazája.

Szent Korona
1991. december 18.

MEGINT ROSSZUL?

Mohinál késett a magyar úr,
Mohácsnál Zápolya,
Komáromnál felsőbb parancsra Görgey.
Tizennyolcban nem volt Kemálunk,
Harmincnyolcban a Felvidékért küzdve,
Nem hallgattunk a lengyel biztatásra,
És negyvenben Erdély ügyében addig vártunk,
Míg Bécsnek kellett dönteni.
Negyvennégyben nem mertünk kilépni,
Hagytuk, hogy sorsunkról helyettünk mások döntsenek.
Hagytuk, hogy elvesszen a biztató gyümölcs,
Amelyet már-már elértünk,
Amelyet már-már kitáncolt Kállay.
Most meg nem merjük, mit elraboltak tőlünk,
Bátran kiállva visszaperelni.
Áruló, ki magyar létére, a trianoni gúnyhatárt
Örök határnak ismeri.

Szent Korona
1992. február 12.

puszták plébánosa

EURÓPÁNAK ÜSZKÖS SEBE

Trianonban elrabolták
Országunknak kétharmadát:
Hegyeinket, bányáinkat,
Erdeinket, vadjainkat,
Legkövérebb földjeinket
Azúr színű tengerünket.

Folyó s hegy volt a határunk:
Ránk törő ellentől oltalmunk.
Hegy nem áll őrt, folyó nem véd,
Magyaroknak csonka földjét,
Ki akarja, tiporhatja,
Nincs bástyája, erős fala,
Áthághatlan várárokja.

Úgy húzták meg a gúnyhatárt,
Hogy ellenünk markában tart.
Hogyha akar, megfojthasson,
Folyóinkban méreg folyjék,
Forrásaink ott erednek
Tőlünk rablott földjeiknek
Hegyeiben, völgyeiben.

ő

Összefogott a négy hóhér,
Besegített négy himpellér:
Seton Watson, az ostoba,
Berthelot, az álnok buta,
Aljas Benes és gaz Sztálin;
Gyáva Lloyd George, konok Churchill,
Beteg lelkű Roosevelt elnök,
Könnyű Truman a sor végén.

Alkottak egy szörnyszülöttet,
Trianonban tervezettet,
Mit gyalázattal tetézve
Jalta s Párizs szentesített:
Rabló békét, bosszú békét,
Európának üszkös sebét,
Világ népei szégyenét.

Nagydorog
1992. február 15.

puszták plébánosa

HELSINKI

Tákolt hazáikat úgy rabolták össze.
Most félnek, hogy elvész rablott zsákmányuk.
Hogy megtarthassák, amit raboltak,
Helsinki lett a bűvszavuk.
És Helsinkit tartják szent parancsnak
Velük együtt az ostobák és gazok.

Szent Korona
1992. május 6.

ő

HONVÉD

beszéd az uzdi és nagydorogi emlékműavatáson, 1991. október 26.

Testvéreim!

Hősi emlékművet jöttünk avatni.

Honvédeink hősi emlékművét, akik az első és a második világháborúban életüket adták hazájukért, feleségeik, gyerekeik, szüleik, kis házuk, földjeik, otthonuk védelmében.

A magyar katonának találóan honvéd a neve. Mi a történelmünk folyamán nem hódítottunk, nem vettük el más népek országát vagy annak egy részét, mi mindig honvédők, szabadságvédők: honvédek voltunk.

Egy területnek az a nép a jogos tulajdonosa, amelyik annak az ősfoglalója, vagyis amelyik akkor vette birtokába azt a területet, amikor az még senki földje volt, vagy ha egy másik jogos tulajdonostól tisztességes, szabadon kötött üzlet folytán megvette.

A Kárpát-medence Földünk egyik legtökéletesebb, legarányosabb földrajzi, gazdasági és stratégiai egysége, arra teremtve, hogy ez a táj egyetlen országot, jól védhető, eredményesen gazdálkodni tudó országot alkosson. Hegyei várfalakként, folyói várárkokként védik. Összes folyója területén ered és területén ömlik az ezt a szép földrajzi egységet kelettel és nyugattal egyaránt összekötő Dunába. Körülbelül egyforma arányban tagolódik hegyes vidékekre, dombos vidékekre és síkságokra, amelyek mind-mind más-más természeti kincsekkel látják el, kiegészítve egymást, jól prosperáló gazdasági egységgé téve ezt a tájat.

A Kárpát-medence ősfoglaló, jogos tulajdonosait különböző időkben, különböző népek igázták le, különböző területeit rendszerint más-más nép foglalta el, amelyek egymással folytonos háborús-

kodásban voltak, és amelyek egyike sem tudott ezen a területen tartósan államot alapítani. Így az ősfoglaló, jogos tulajdonosok a leigázottságuk mellett állandó zaklatásnak is ki voltak téve.

Őseink hont foglalni jöttek ide, és a Kárpát-medence különböző részein uralkodó hódítóktól azt elhódították. A Kárpát-medencéből egyetlen egységes országot alapítottak, így akarva-akaratlanul megmentették az ősfoglalókat a további zaklatásoktól. Az ősfoglalókkal összeolvadtak, mintegy beházasodtak hozzájuk. Így alakult ki az európai magyar, ereiben Ázsiából hozott ázsiai vérével és a Kárpát-medencében hozzá jövő őseurópai vérrel. Így az ősfoglalók, a jogos tulajdonosok is az európai magyar ősei lettek, ezáltal a Kárpát-medence jogos tulajdonosai immár a magyar az északi Kárpátoktól az Aldunáig és az Alpok nyúlványaitól a Gyergyói-havasokig.

A most e tájon élő nemzetiségek a már magyarok által jogosan birtokolt földre jöttek be gazdasági vagy politikai menekültekként.

A szlovákok – helyesebben a szlovánok – mint hódítók már itt laktak hódítókként a Kárpát-medence észak-nyugati tájain akkor, amikor őseink megjelentek a Kárpát-medencében. Így az államalapításban a magyar társnemzete lettek. A 18. században megjelenő nemzeti eszme gyerekbetegsége folytán a szlovák (szlován) és magyar nemzet mindkettőjük hibája folytán egymással szembe nem került.

Az államalkotó magyar ezt az Európa kapujában lévő országát ezer éven át védte és építette. Vele együtt védte Európát is. Ez alatt az ezer esztendő alatt nem hódítottuk meg senki hazáját, nem voltunk gyarmatosítók. Háborúink szabadságharcok és honvédő háborúk voltak.

A magyar katonának jogosan honvéd a neve.

Védtük a hazánkat, a szabadságunkat és vele együtt Európa nyugalmát. Lehetővé tettük, hogy Európa nyugodtan fejlődjön, megerősödjön, keresztény kultúrája kivirágozzék és kiáradhasson az egész világra. Védtük a hazánkat és a szabadságunkat és vele együtt Európát és a szabadságeszmét besenyő és kun kagánok, tatár kánok, oszmán szultánok, német-római császárok ellen, ebben a században pedig a világuralomra törő pánszláv imperializmus ellen, amely aztán az istentelen bolsevizmus köntösét is magára öltötte. Védtük az első világháborúban, amelyet ez a pánszláv imperializmus robbantott ki.

ő

Honvédő katonáink győztek a frontokon. Megtették a kötelességüket. Hazánk területéről kiverték a hódítókat.

A hódítók ügynökei belülről bomlasztottak. Hazarendelték, szétzüllesztették a hadseregünket. A védtelenül maradt határainkon betódultak a hódítók. Elrabolták országunk kétharmadát, mégpedig hazánk legértékesebb területeit: a bennünket védő, nekünk értékes fát, ritka vadakat, bányakincseket ontó hegyeinket, legtermékenyebb síkságainkat és dombos vidékeinket: Bácskát, Bánátot, Csallóközt, Mátyusföldét, az Erdélyi-medencét, a Barcaságot. Az általuk diktált határokat úgy vonták meg, hogy minket szinte sehol sem védjen természetes határ, de őket igen. S míg addig minden folyónk hazánk területén eredt, ezután mindegyik ellenséges néptől bitorolt földről folyjon maradék hazánkba, hogy ezáltal is a markukban tarthassanak. Annyira kicsinnyé zsugorították maradék hazánkat, hogy rablóink mindegyike külön-külön is nagyobb, erősebb legyen nálunk, míg, ha csak a magyarlakta területeinket meghagyták volna nekünk, egyenlő erős partnereik lehetnénk.

Magyar népünk egyharmadát idegen, ellenséges uralom alá kényszerítették, ahol azóta is állandóan elnyomás, jogtiprás, üldöztetés, kényszerű beolvasztás az osztályrészük. És ezek a magyarok tehetségükkel, tömegükkel nem szolgálhatják saját népüket, hanem kénytelenek rabszolgákként ellenségeink szolgálatába állni, ha kell ellenünk is.

És ezen az igazságtalanságon nem voltak hajlandóak segíteni a pánszláv imperializmus nyugati szekértolói. Kénytelenek voltunk más barátok után nézni, akik részben orvosolták is a rajtunk esett nagy igazságtalanságot. Így sodródtunk bele az ő oldalukon a második világháborúba, de itt is a nyugatiakat is fenyegető. a most már bolsevista pánszláv imperialista rém ellen harcoltunk.

Közben a szövetségeseink népellenes bűnöket követtek el, de nem többet, mint a velük szemben álló vörös rém, és nem többet, mint annak a nyugati szövetségesei a gyarmataikon. Mi pedig még akkor is a legemberségesebbek maradtunk a harcolók között a hitlerista megszállásig, de még azután is, amennyire a helyzetünk megengedte.

A győztesek mégis minket kiáltottak ki bűnös nemzetnek. Ők az igazi bűnösök és most már a még jobban megcsonkított maradék hazánkat is koncnak dobták oda a vörös veszedelemnek, de velünk

együtt a pánszláv imperializmus égisze alatt a minket megrabló cinkostársaikat is.

De, amint Ady írja „De, ha kínban, sírva, mit se várva" is, még így is újra csak mi voltunk azok, akik az első komoly sebet ejtettük a vörös sárkányon 1956-ban, megindítva a kitakarodását tőlünk is és a karmai között vergődő cinkosaitól is. Magyar adta meg a kegyelemdöfést a vörös imperializmus utolsó véreskezű csatlósának: a Ceaucescu-rendszernek is, és mi kezdtük meg a szabad élet építését ezen a tájon, utat mutatva más rab nemzeteknek is.

A magyar katona honvéd. Nem hódít, nem igáz le, hanem hont, hazát, szabadságot véd, vele együtt Európát és a világszabadságot.

Büszkén állunk emlékműve mellett és tesszük le rá virágainkat. Hősök ők, hősök, nem áldozatok. Mi a hódító vezérek katonáit, népeit sem ítéljük el, ők a gaz vezetőik áldozatai, nekik is virág jár, az áldozatoknak járó virág.

Honvédeink, hőseink fogadjátok virágainkat! Mi a ti utódaitok is honvédek, hazát, szabadságot védő harcosok akarunk lenni ki-ki közülünk a maga hivatása területén.

Igazságot akarunk kiharcolni megcsúfolt, megnyomorított, megcsonkított hazánknak és népünknek, és a világ összes megrabolt és rab nemzetének!

Úgy legyen!

Ernst Ritter von Meissl, a nagybácsi

ő

HUSZÁRVÁGÁS

Pusztán születtem. Az apám földbirtokos volt.
A szobákban katonaképek lógtak a falon. És a fényképalbumok is tele voltak katonaképekkel. Az első komoly vágyam az volt, hogy katona leszek.
Szép, egészséges gyerek voltam, de betegségekre hajlamos.
Volt apám, anyám, bátyám, nagyanyám. Szép boldog életnek néztem elébe.

A birtokunk 272 kat. hold volt. Abból 200 kat. hold a szántó, 5 kat. hold a puszta a gazdasági épületekkel, 5 kat.hold a park a kastéllyal, 5 kat.hold gyümölcsös, a többi fás legelő. Később a disznólegelő egy részéből 1,5 kat.holdból halastó lett. Apám külterjesen gazdálkodott.

Ólomkatonáink is voltak. Hamarosan a legkedvesebb játékunk lett. Harcoltunk az ólomkatonákkal.

Sokáig nem mehettünk ki a kastélykertből felügyelet nélkül. Amikor már egyedül is kimehettünk, a cselédgyerekekkel is a legtöbbször katonásdit játszottunk.

Oszkár és Artúr

Szerettem fürödni a halastóban.
Kiskoromban nyaraltunk egyszer Bogláron, utána pedig egyszer Siófokon. A Balatonon szerettem meg a fürdést. Édesapám úszni is megtanított.

Lovagolni is szerettem.Édesapám tanított meg lovagolni. Amikor bokasüllyedést kaptam, megijedtem, hogy nem lehetek katona. De édesapám mondta, csak gyalogos nem lehetek. Én huszár akartam lenni. De ő azt mondta, hogy tüzér legyek, ott is lovagolhatok. A termetem is inkább tüzérnek való, mert nehéz testű vagyok. Apám katona volt. Nyugalmazott őrnagy. Apai nagybátyám is. Nyugalmazott ezredes. Keresztapám aktív százados. Édesapám bérmafia is. Egyszer Pesten jártam. Felötlött bennem, hogy a cselédgyerekek, a játszópajtásaim ezt nem tehetik meg. Fájt nekem.

Édesapám azt mondta, ha a négy gimnáziumot elvégezzük, akkor Szarvasra vagy Gyöngyösre ad bennünket a gazdasági középiskolába.

Amikor nagyanyánk meghalt, édesapánk lakást vett ki Bonyhádon. Ettől kezdve a tanítási idő alatt ott laktunk. Csak a nyári szünetre jöttünk haza. Jó indulatú gyerek voltam.

ő

Bele akartam szokni az ottani életbe – egy ideig tanárnak is készültem.
De úgy látszik nem sikerült.
Legyöngült a szervezetem.
Vallási mániába estem.
Szemüveges lettem.
Papnak készültem. Hittanárom indított erre.
Hosszabb ideig és többször fel voltam mentve a torna alól.
Nem voltam jó tornász.

A család és Riedel Mária és Zdenkó

De ahogy elindultam, lehetett volna valami belőlem. Eleinte vívni is tanultam. Nem is voltam rossz ebben.
A leventeszolgálat alól is hosszabb ideig és többször fel voltam mentve.
Amikor odakerültünk, akkor lettek a diákok is leventék.
Mi már egy évvel előbb is leventébe jártunk odahaza a tornaóra helyett.
Elég jó lövőnek ígérkeztem.
Cserkész is voltam.
Valamikor nagyon vágytam erre. De itt nem volt igazi cserkészélet.
Közben megtanultam korcsolyázni és valamennyire síelni.

Lassan-lassan kigyógyultam a vallási mániából.
Később szerzetesnek készültem. Akkoriban édesapám nem akarta, hogy pap legyek. A szerzetességet már valamivel jobbnak találta.Ehhez már nagyobb kedvem volt.
Alkalmasabb is voltam rá az ottani családias élet és tisztább eszmények miatt. Édesapám azt mondta, hogy ne legyek katona, mert ahhoz bizonyos komiszság is kell.
Aztán jezsuitának készültem. Igen nagy kedvvel.
Katona volt a rendalapító. Katonás volt a rend.

Megismertem a Kalot mozgalmat.
Beleszerettem.
Amikor hetedikes voltam, meghalt édesapám.
Utána még egypáran a legkedvesebb rokonaink közül.

Beteg lettem.
Két hónapig kellett feküdnöm.
Otthon, a pusztán feküdtem, a verandánkon.
Szeptemberben és októberben.
Olvasnom sem volt szabad. Beszélgetni sem.
Néztem a fákat. Azok susogtak.
Sárgarigók és vadgalambok röpködtek. Szólt a kakukk.
Este megszólaltak a békák és a baglyok.
Leérettségiztem.
De közben még levente ifjúvezető lettem.
Később nemzetőr is.
Az oroszok bejövetele után pedig polgárőr.
Fegyveres alakulathoz tartoztam.
Valamennyire katona lettem.

Érettségi után újra a pusztán laktunk.
Még a front átvonulása előtt behívták a kanászunkat. Én lettem a kanász.
Édesanyám beleegyezett.
Aztán átvonult a front. Harc is volt a pusztán.

46 Édesapánk a gazdaságot anyai nagybátyánkra bízta.

Walter Géza bácsi

A háború után odaszakadt hozzánk. Ott is maradt.
Együtt gazdálkodtunk. Sokat mesélt az ő gazdaéletéről.
Megszerettem a gazdálkodást.

Jelentkeztem jezsuitának.
Kedvetlenül.
A Manréza tetszett. Az újoncmester is.
Azt mondta – várjak egy évet.
Hazamentem. Gazdálkodtunk.
Voltam én már gyerekkoromban is szerelmes.
Hatéves koromban egy tizenegy éves lányba.
Előtte a húszéves menyasszony unokanővérembe.

ő

Távolról a bárónő húsz-egynéhány éves lányába, aki lovagolni szokott, akit talán kétszer láttam.
Aztán később a velem egyidős lányismerősök közül többe is, egybe nagyon.
Egy lányba nagyon szerelmes lettem.
Én tizennyolc éves voltam, ő tizennégy.
A konyhában találkoztunk.
Fehér kötényben dolgozott.
Még egyszer láttam.
Kocsiról.
Ő is kocsin ült.
A sorozáson beváltam katonának.
Mi akarok lenni? Tüzér.
A bátyámat ősszel behívták határvadásznak.
Én otthon maradtam családfenntartónak.

Az újoncmester nemsokára felmentett a hivatás alól.
Boldog voltam.
Heti áldozó maradtam.

A gazdaság lefoglalt.
Szabad levegő.
Szabadság.
Csillagos esték.
Este, amikor lefeküdtem,
nyitva volt az ablak.
Susogtak a fák.
Sütött a holdvilág.
Szólt a fülemüle és
karatyoltak a békák.
Ciripeltek a tücskök.
Újra egészséges voltam.
A szemüveget is elfelejtettem.

Kezdtem a gazdaságot rendbe hozni.
Barátok is akadtak. Egy nagyon jó barát is.
Ő is katona volt, katonának a fia.

Volt otthonom. Nekem való, meleg fészek.
Megbízható órásom, suszterem, szerelőm.
Mindenki ismerős volt, legalábbis hallomásból, vagy mirólunk hallottak ők. A helyek is.
A szülőföld nem romantika, a szülőföld élet.
Újra előttem az élet.

Vannak rokonaim (Mici néni, Ernst bácsi és Erna Tevelen)

Fiatal vagyok. Szép vagyok.
Tehetséges vagyok.
Egy hibám nincs.
Van Istenem. Van anyám. Van testvérem.
Vannak rokonaim. Vannak barátaim.
Van elhivatásom.
Újra ember voltam az emberek között.

Társaság is volt. Szerettem a társaságot.
Elvégeztem a tánciskolát. Nem voltam jó táncos.
De szerettem táncolni.
Nem volt jó zenei hallásom. De szerettem énekelni.

Beleszerettem egy kis tanítónőbe.
Húszéves volt, én huszonkettő.
Mégsem lett belőle semmi, egy jó barátom szeretett bele.
Később feleségül is vette.
Azért jó pajtások maradtunk.

A bátyám leszerelt.
A földeket leadtuk. Csak keveset tartottunk vissza.
Eddig is dolgoztunk néha. De most már komolyabban kellett.
Mezítláb, egy klottgatyában.
Jó volt.

A pusztánk állami gazdaság lett.
A kastély még a miénk maradt.
Egy fiatal agronómusgyakornok került oda.

ő

Jó barátok lettünk. Volt egy nővére, huszonnégy éves özvegyasszony.
A férje katona volt. Elesett.
Volt egy hétéves kislánya.
Mikor először jött a bátyját meglátogatni, mi mentünk elébe a buszhoz. A mi vendégünk lett. Segítettük a csomagjait hozni.
Szőke volt.
Június volt, aratási idő.
A gyümölcsösön körösztül jöttünk.
A tücskök ciripeltek.
Vadvirágos volt a gyümölcsös.
Zsályák, pipacsok.
Puszta – az asszony apja intéző volt.
Az haja olyan aranysárga volt, mint a sárguló gabonatáblák.
Fiatalos volt a mozgása, mégis egy kicsit nehézkes, asszonyos, olyan mint a föld, a termőföld.

Jött még egypárszor.
Az illatára most is emlékszem. Volt abban az illatban a rózsaszínű rózsa illatából és talán a napraforgó virág illatából is, de mégis egészen más volt.

Mi is voltunk egyszer náluk.
Ők is kastélyban laktak, pusztán.
Micsoda három nap volt az!
De ő másba volt szerelmes. Már akkor is.
Igaz, a fiú bizonyos okokból hamarosan félreállt.
De én is félreálltam.
Nem úgy alakult, ahogy megálmodtam.
Nem alakulhatott úgy.

Dőry lányok.
Fekete haj, fekete szem.
Augusztus, szeptember, október, november.
Teveli park. Számjáték. Fényképezés. Lemezek.
Kocsikázások.
Dorogi búcsú.

Úri álmok.
Buda. Budai kiskocsma a Napraforgó utcában.
Az idősebb volt a virgoncabb. Az ő illatára is emlékszem.
Később elkerültek messzire.
Férjhez mentek.
Szép asszonyok lettek.
Akkoriban tettem le a sofőr-vizsgát. Ősszel behurcolkodtunk a faluba. Ott házat kaptunk a miénk

Oszkár
Ősszel behurcolkodtunk a faluba. házat kaptunk cserébe a kastélyért a kommunistáktól

helyett cserébe.
A földeket leadtuk.
Munka után néztünk.
Napszámos lettem.
Raktári munkásnak szerződtem a Földműves Szövetkezet terményraktárába.
Itt nem volt állandó munka.

Tudtam dolgozni az otthonunk körül és a kertben is.
És másokhoz is tudtam járni napszámba.
A munka megedzett és ügyesebbé tett.
Csak vasárnap öltöztem ki.
Hétköznap a boltba, községházára vagy akárhová melós ruhában mentem, nyáron egy klottgatyában.
Szabad volt, mert melós voltam.
Utcán, földeken, boltban bárhol leülhettem vagy lefekhettem a földre. A többi is így tette.
Egy voltam velük.
Tegeződtem mindenkivel.

Jól esett a vasárnapi pihenés.
Egész héten ezt vártuk.
Szombaton este fürdés, hajmosás, borotválkozás.

ő

Aztán tisztába. Vasárnap mise, gyónás, áldozás. Jó ebéd.
Ünnep.
Sörözés. Lányok. Mulatság.
Játékok, rádió. Mozi hétköznap este volt.
Azért minden nap este lemosakodtam tetőtől talpig hideg vízben, hiszen piszkos munkát végeztem, aztán tisztább ruha és utána vagy olvasás, vagy más program a faluban.
Volt sok: kukoricafosztás, tollfosztás, pincézések, tejcsarnok.
Különösen télen, amikor hosszabbak az esték.
Színdarabok. Azokra készülni.
Mulatságokat szervezni. Álarcosbál.

Vágytam valami nagyra.
Megtanultam néhány jógagyakorlatot.
Egyik télen elkezdtem azt, hogy fürdőnadrágban kiszaladtam a hóba, végig az utcán, meghemperegtem, a lányokat meghólabdáztam, utána lemosakodtam hideg vízben, és jöhetett a meleg ebéd.

Újra besoroztak.

Rendőri felügyelet alá kerültem.
Reggel öt előtt, este kilenc után nem hagyhattuk el a házat, a falut csak a járási rendőrkapitányság engedélyével. Hetente jelentkezni kellett a községházán, nem mehettünk olyan helyre, ahol hárman vagy annál többen voltunk együtt.
Nem szórakozhattunk.
Nem mehettünk társaságba.

Olvastam valamit. Újra a papi hivatás.
Szenvedtem.
Tizenhat hónap után megszűnt a rendőri felügyelet.
Hivatásom problémájával egy paphoz jártam.
Mondják, hogy a hivatás olyan, mint egy hegy, aki úgy érzi, hogy fönt van a hegyen, és ez milyen jó, annak helyes a hivatása. Aki úgy érzi, hogy agyonnyomja a hegy – az nem helyes.
Én úgy éreztem, hogy agyonnyom.

Új káplán került hozzánk. Ahhoz is elmentem.
A pap munkájához kedvet érzek, de a papi életmódhoz nem.
Akkor nem igazi a hivatás, mert ahhoz az életmód is hozzátartozik.
Ez arra volt jó, hogy véglegesen elhatározzam, hogy nem leszek pap. Boldog voltam.

Közben egyszer egy gazdánál arattam is. Marokszedője voltam.
Voltam kisbíró és postakézbesítő is egy hónapig.
Azt hiszem május volt.
Gyönyörű volt.
Szerelmes voltam az akkori postatisztbe.
Már előtte is egy kicsit, amikor még otthon volt, amikor a boltban dolgozott.
És még sokáig.

És még sok kedves arc és kedves emlék.
Közben színdarabok.
Rendezvények. Szüreti mulatság. Csőszlegény voltam, parasztnak öltözve. Nagyon boldog.
Drukkolás az aranycsapatnak. Magyar sportsikerek.
Vágyak.

És tervek.

A terményt átvette a Földszövtől a Terményforgalmi.
Adminisztrátornak vettek föl.
Végre nagy-nagy töprengések után aláírtam a szerződést.
Hisz egyelőre csak öt hónapról van szó.
Az ötödik hónap november volt.
Akkor vidékre kellett járnom.
Korán reggel el, este haza.
Féltem a defekttől.
Alig vártam mindig, hogy hazaérjek.
Jól megfáztam.
Nagyon megviselt a betegség.
Közben az öt hónap lejártával megszűnt a munkahelyem.
A Vasútépítőhöz kerültem. Nem tehettem mást.
Szállításfelelős lettem. Mások munkáját kellett ellenőriznem.

ő

Már nem voltam melós. Nem szerettek.
Legtöbbször éjszakára sem mehettem haza. Szálláson aludtam.
Édesanyámnak csak nagyon keveset tudtam segíteni. Pedig beteg is volt.
A kertben, a ház körül sem tudtam dolgozni. Az állatállományunkat is le kellett építeni.

Minden nap ott kellett lennem a munkahelyemen.
Esőköpenyt, nehéz ruhákat, aktatáskákat mindig magammal kellett vinnem.
Este nem lehetett szórakozni, olvasni sem.
A megszokott tisztálkodásokat nem tudtam elvégezni.
A vasárnapjaim sem voltak biztosak.
Ha vagon érkezett, nekem kellett róla gondoskodnom.
A munkahelyemen volt sok szemét ember is.
Már otthon sem ment a szórakozás.
Kiestem az otthoni életből.
Pajtásaim megházasodtak.
Kezdtek sokan elmenni a faluból.
A nagy megfázást még nem hevertem ki egészen.
A szerelmek elmaradtak, gyengék, betegek lettek.
Már jól benne voltam a házasulandó korban.

Új káplán került hozzánk.
Beszéltem vele a problémáimról.
Miért nem leszek pap?
Elmondtam, hogy miért.
Nem fogadta el. Ez feldúlta a lelkemet.
Bejáratos lettem a kisdorogi plébániára is.
A plébános is megpróbált befolyásolni.
A mi plébánosunk azt mondta, hogy várjak még egy évet.
De közben mind a hárman megpróbáltak meggyőzni.
Nehéz év volt.

El akartam felejteni a jelentkezést.
De a káplánunk – megint új – szólt. Plébánosommal megírtuk a kérvényt.

Nem akartam feladni. De ajánlottan kellett, és az ajánlott szelvényt oda kellett adnom a plébánosomnak.
Felvételre nagy nehezen mentem el. Felvettek.
Otthon minderről semmit sem szóltam.
Ki akartam szuperáltatni magamat, nehogy tanévkezdéskor behívjanak. Nem sikerült.

Augusztus végén Pestre utaztam.
A kispap stafirungomat titokban vittem ki az állomásra.

Amikor ezt később elmondtam a prefektusomnak, azt mondta: akkor maga egy huszárvágást csinált.

Pesten szerettem volna tanácsot kérni egy jezsuitától, de elvesztettem a címét.
Végül is elutaztam a szemináriumba.
Beszéltem a spirituálissal.
Csak akkor mondtam fel a munkahelyemen.
S akkor írtam meg édesanyámnak.

Szemináriumba kerültem.

Ott öt évig tanultam.
Reverendát kaptam. Első évben sokszor vágott mellbe, hogy reverenda van rajtam.

Beszéltem a problémámról a spirituálissal.
Azt mondta, hogy várjak – legyek őszinte az elöljáróimhoz.
Beszéltem a mi prefektusunkkal is,
beszéltem a főprefektusunkkal is.
Nem lett eredménye.

Ebéd után sportolni lehetett. Kosarazni vagy röplabdázni.
Megszerettem.
Ez tartotta bennem a lelket.

Volt tíz kat.hold szőlőnk. Azt is mi dolgoztuk. Mindig vártam a szőlőmunkát.

ő

Hiányoztak a vasárnapok, a lányok, a szórakozások.
A szabad öltözködés.
Tanultam.
Végeztem a vallásos gyakorlatokat.
Nem mondhatom, hogy ezeket nem szerettem.

Nagyon szép élményeim voltak.
Lelkigyakorlatokon, vallásos gyakorlatokon, órákon.
Megszerettem a társaimat, ezt az állapotot.

Ott értek az 56-os események.
Nagybátyám ezek után összeroppant, és hirtelen meghalt.
A nyári szünetek alatt otthon voltam.
Első nyáron álmodtam a csurgói csillagos augusztusi estékről,
amikor a házunk előtti padon az orgonabokrok előtt szoktunk ülni.
Álmodtam édesapánkról, aki fiatalos volt, csizmában, bricseszben.
Mi – a bátyám és én – már fiatalemberek voltunk.
Mi is csizmában és bricseszben voltunk.
Az ebédlőben beszélgettünk vele.
Gondoltam és mondtam is, hogy az a legjobb, a legszerencsésebb, ha valaki az apja foglalkozását folytatja, és otthon marad.

Volt a szemináriumban Szent Imre Egyesület is.
Abban negyedéves koromban az irodalmi szakkör vezetője lettem.
Könyvtárosnak is megválasztottak.
Így bekerültem a tisztikarba.

Az első szemináriumi lelkigyakorlatom vezetőjének is beszéltem a problémáimról.
Ez sem volt egészen megnyugtató.

Különösen tavasszal sokszor sírt fel bennem a szabadság, a szabad természet, szabad, könnyű öltözködés utáni vágy.

Szerettem a kirándulásokat.
A Bakonyba.
A nyúli dombokra.
Elég ritkán lehetett.
Szerettem a „hosszú sétákat”.
Minden szombat délután volt hosszú séta, három-négy óra.
Ezalatt lehetett futballozni is.
De lehetett sétálni. Ezt nem nagyon szerettem.
Lehetett játszani. Néha illegálisan vagy legálisan fürdeni is.
Szánkózni a napi délutáni séták ideje alatt is lehetett.

Egy-egy kirándulás, hosszú séta után úgy éreztem magam, mint
Csurgón gazda koromban vagy Murgán melós koromban.
De rövid ideig.

Jöttek a fegyelmezések, ellensúlyozások.
És ezek visszatérítettek, visszarántottak.

Harmadéves voltam.
A lelkigyakorlat-vezetőtől kérdeztem valamit.
Azt mondta, hogy még sok mindent nem fogok érteni.
Kijöttem.
Ebéd után aludtam.
Felébredtem.
Hazamegyek.
Itt hagyom az egészet.
Láttam a társaimat.
Meggyóntam és maradtam.

A következő évben Halász Piusz tartotta nálunk a lelkigyakorlatot.
Be kellene hozzá mennem, és el kellene neki mondanom az egész problémakomplexumomat.
Nagyon kellett volna.
Nem mentem.
Gyönge voltam.
Nyugtalan maradtam.
Készültem hozzá.

ő

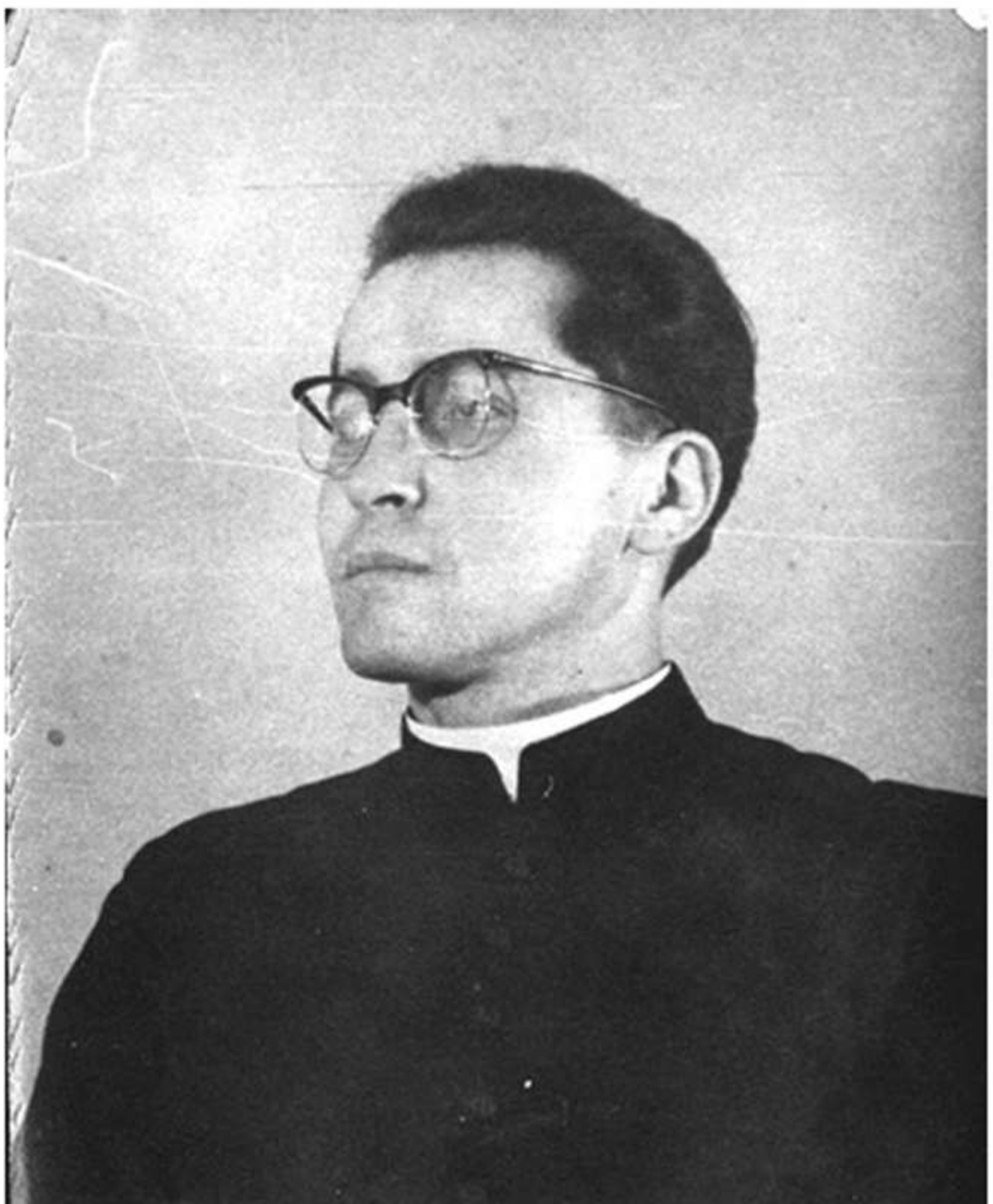
Édesanyám ezen a télen beteg volt.
Jól jött volna neki a segítség.

Szubdiakónus lettem.
Végezni kellett a breviáriumot.
Minden szabadidőm rám ment. Rájöttem, hogy a szünetekben fél napom ment rá, míg minden vallásos gyakorlatomat elvégeztem.

Közben negyedév végén diakónussá szenteltek.
Pécsen.
Rogács püspök úr.
Szép élmény volt.
Szentelés előtti este hallgattuk a Szent Péter harangot.
Még mindig készültem Halász Piuszhoz.
Ötödéves lettem.
Szent Imre elnök választásakor én kaptam a második legtöbb szavazatot. Aki a legtöbbet kapta főduktor lett, lemondott a Szent Imre elnökségről.
Várható volt, hogy engem választanak meg.
Nem akartam vállalni.
Hegyi tanácsolta, hogy vállaljam.
Vállaltam.
Lejárattam magam.

Ebben az évben Rajz Mihály volt a lelkigyakorlat-vezetőnk.
Neki elmondtam a problémáimat.
Azt mondta, hogy most már felszenteltek, most már túl vagyok rajta.
Év végén pappá szenteltek Győrött.
Az új misémet otthon végeztem.
Ünnepeltek.

Aztán a plébániánkon helyettesítettem.

Élveztem a gyóntatásokat.
Tamásiba kerültem,
kisegítőnek.
Tamási közel volt a
falunkhoz. Szép temploma
volt.

A plébános kedves, finom,
művelt ember volt. Azt
mondták, hogy fukar és nem
engedi dolgozni a
káplánokat.
A házvezetőnő egy kedves kedvesnővér volt. Középkorú.
Szép kis káplánszobám volt. Világos, tágas, egyszerű, de ízléses új bútorokkal.

Sok kedves emberrel ismerkedtem meg.
Ismerős is volt a faluban. A nevem nem volt itt ismeretlen.
Egy teológustársam is volt Tamásiban. Itthon volt nyári szabadságon.

Szőlőhegye is volt Tamásinak.
Vasárnap jöttek a csizmás magyarok a misére.
A gyónóim komoly problémákkal fordultak hozzám.
A beszédeim sikerültek.
Minden vasárnap volt keresztelés.
Helyesek voltak a fiatal, kis keresztanyák.
Sok fiatal volt a gyónók, az áldozók között.
Rajtuk keresztül az öregek is tetszettek.

Egyik este a templom előtt belebámultam az augusztusi csillagos égbe.
Egy este – már lefeküdtem. Mulatság lehetett a faluban.
Nótaszó hallatszott be az ablakomon.
Otthoni hangok.
Rekollekciót végeztem.
Magánúton.

ő

A templomban voltam.
Hűvös volt a templomban.
Kint a szabadban nyári meleg.
Belém vágott, hogy rossz foglalkozást választottam.
Egészségtelent.
A szertartások néha nagyon kimerítettek.

Azt hittem, hogy Tamásiban maradhatok.
Decsre helyeztek.
Először fájt.
De aztán megszerettem.
Decs is közel volt a falunkhoz.
Sárköz.
Híres a népviseletéről.
Alföld. Sík mint az asztal.
Édesanyám alföldi volt.
De mégis Tolna megye.
Édesapám vármegye-
bizottsági tag volt.
Közel Szekszárdhoz,
gyermekkorom városához.
És közel Bajához.
Azon túl Császártöltés –
édesanyám faluja.

Édesanyám alföldi volt.
(Ernával és Géza bácsival)

Két bolondja is volt a falunak.
Tanyák és puszták is tartoztak hozzá.
Négy tanyai iskolája volt, Alföldszállás, Gyöngyösoldal.
Gyöngyösoldalra erdőn keresztüll kellett menni.
Az erdőszélén cigányok laktak.
Csénenc és Bogra.
És egy falu is tartozott hozzá: Sárpilis.
Szőlőhegye is volt a szekszárdi hegyekben.

Szép, nagy, modern temploma volt.
A plébános jó kedélyű, liberális ember volt.
A házvezetőnő a plébános nővére volt.

Középkorú. Csúnya volt, de kitűnő volt a főztje.
A szobám szűkebb, sötétebb és kopottabb volt, mint Tamásiban.
De hangulatos volt. Megszerettem.

A beszédeim itt is sikerültek.
Itt kevesebben gyóntak, mint Tamásiban, és nem voltak olyan komoly problémáik.
Itt tanítottam először hittant.
Modern iskolák népművészettel díszítve.
Órák előtt és órák után népdalt énekeltek a gyerekek.
Szép, napos ősz volt.
Szerettem tanítani.

Itt is találkoztam régi ismerősökkel. És barátkoztam össze újakkal.
Az alföldszállási tanító felesége Dőry unoka volt.
Egyszer vittem neki valami hivatalos üzenetet. Akkor beszéltem vele.
Vasárnap a nagymise után a gondnokok bejöttek a plébániára, és ott együtt számoltuk meg a perselypénzt.

Hangulatosak voltak az októberi litániák.
Este, amikor mentünk a templomba, a templom, a templomtér fölött ragyogtak a csillagok.
Egyszer, azt hiszem Sárpilisről, jöttünk a főnökömmel kerékpáron.
Este volt.
Az egyik puszta mellett jöttünk el. A puszta fái fölött ragyogott, mosolygott a hold.

Készültem végiglátogatni a tanítványaimat.
A tanyaiakat is.

Közel volt a Duna. Az egyik Kisduna-ág egészen közel.
Az azon túli tanyákat Tuladunának nevezték.

Októberben egy békepap kitúrt.
Váratlanul és idő előtt áthelyeztek Újpetrére.
Két hónapig sem voltam Decsen.

ő

Most feltört bennem a keserűség.
Nem szerettem csomagolni.
Decset megszerettem.
Rájöttem, hogy éppen nekem való. Megvoltak az elgondolásaim, terveim. Az idő is megváltozott.
Elindulásom napján eleredt az eső.
Honvágyat éreztem Decs után. De tudtam, hogy így, ahogy most vagyok, ahogy most voltam, nem kerülhetek vissza Decsre.
Este értem Újpetrére.
Hideg, esős, ködös, kellemetlen őszi, novemberi időben.

A plébános rossz idegű, kellemetlen ember volt.
A házvezetőnő öregasszony.
A plébánia sötét és elhanyagolt.
A falu megszokott, megunt sváb falu.
A vidék is.
A templom régi sváb templom.
Az iskolák szűkek, sötétek, kopottak, korszerűtlenek.

Újpetre messze volt a falunktól.
Nehéz a hazamenetel.
A fizetésem is rosszabb volt.
Nem tudtam kibeszélgetni magamat.
Itt borultam ki.
Megbántam, hogy pap lettem.
Kerestem a szabadulás útját.
Falakba ütköztem.
Megkezdődött bennem a hitem kritikai vizsgálat alá való vétele.

Meghalt édesanyám.
Ezért is magamat okoltam.
Haragudtam azokra, akik befolyásoltak a papi pálya felé.
Nagybátyám halála okát is ebben láttam.

Időközben elhelyezték a plébánost, és még édesanyám halála előtt új plébános került Újpetrére. Az újpetrei főnököm jó ember volt.
Megkezdte a templom tatarozását.

A tornyot gyerekkori ismerősöm Szebényi Jenő hőgyészi kisiparos vette munkába.
Vidám, meglehetősen szabados fölfogású fiú volt. Nagy gavallér.
Én lettem a segédmunkása.
Ez jó hatással volt rám.

Hat újpetrei év után Villányba helyeztek.
Villányi főnököm művelt, kellemes, kedves ember volt.
Viszonyom a főnökömhöz, de főleg házvezetőnő édesanyjához mindegyikünk hibájából megromlott.
Később, hála Istennek, vele is, elődjével is rendeződött a barátságunk.

Már Újpetrei időmtől kezdve minden évben utaztam.
Gyakran jártam színházba, moziba, rádióztam, tévéztem, olvastam, nagyokat sétálgattam, fürödtem strandokon és halastóban.

Bátyám édesanyám halála utáni évben kiborult. Hamarosan rendbejött, de egyre féltettem.

Hatévi villányi káplánkodás után kerültem Nagydorogra önállónak.

Nagydorogon meglehetősen lefoglalt az új pozícióba való bedolgozásom, önálló otthonomnak odahazulról hozott és újonnan beszerzett bútorokkal és fölszerelésekkel való berendezése.

A nagydorogi plébánia

Rokonaim is egyre többször jöttek hozzám vendégségbe, később főleg az utazásaimon szerzett barátaim is.
Nagydorogon indulásomkor egy nagyszerű papi kiscsoportban vehettem részt. Jó volt.

Aztán, amikor nem sikerült a megtervezett és már megkezdett házépítésem, jött egy nagy-nagy összeroppanás.

ő

És egy nagy gyász.
Bátyám betegsége, a kilátástalan menteni akarás és ápolása, majd halála.

A templom, a plébániaház, a plébániakert, a temető tatarozása, alakítása, korszerűsítése is elég sok munkát adott, amelyeket részint élvezetes ötletteljesítésből, részint kötelességből végeztem.

Nagy vallásos élményt jelentett számomra egy pesti fiatalokból álló kiscsoport nagydorogi gitáros-énekes miséje, rögtönzött előadása, velük való játékos együttlét, ebéd, kirándulás.
Erre sikerült a mi fiataljaink egy részét is idehozni.
Egyik utazásomon ismerkedtem meg és barátkoztam össze egy testvérpár tagjukkal.
Ők ajánlkoztak be.

Egy, a szerzetesrendek fölöszlatásakor férjhez ment, gyerektelen kedvesnővér nyugdíjas óvónő, Ilonka, engedélyt kért tőlem arra, hogy hittanórák alkalmával foglalkozhasson gyerekeinkkel.
Kedvessé tette őket, megszerettette velük a vallásos foglalkozásokat.
Közben meg is özvegyült.

Fiatal metodista lelkész Gyurkó Józsi került Györkönybe.
Inspirálására megkezdtük az ökumenikus istentiszteleteket és az ökumenikus papi összejöveteleket velük, a reformátusokkal, az evangélikusokkal és a baptistákkal.

Vendégeskedések és ünnepségek voltak.
Teológus osztálytársi találkozó nálam.
A templomunk fennállásának ötvenéves évfordulója az új szembe miséző oltár megáldásával, püspökkel, plébánossá való kinevezésemmel.
Ezüstmisém a nép és a papok számára, majd külön a rokonaim számára. Nagy rokoni találkozó volt.
Az első kézvezetőm Sziger atya, a szónokom Hopp Feri volt, akik pappá levésem elindítói voltak. Mindkét szerepben rokonom Cser

Ezüstmisém

Laci, volt misszionárius, jelenleg New York-i segédlelkész, jezsuita, író és költő unokabátyám segédkezett.

Az ő segítségével sikerült a testvérbátyámtól örökölt murgai ház eladása mellett Nagydorogon házat vennem.

Tőle kaptam új Skoda autómat.
A Skodával karamboloztam is. Nagyon rossz volt.
Nagydorogon ugyanis kezdettől fogva autózom is.

Jók az egri hitoktatói lelkigyakorlatok.
Azokon szoktam részt venni.
Jók az augusztusonként nálam nyaraló unokabátyámmal, Cser Lacival eltöltött napok.
A világi munkatársak bevonásával megélénkült a templomi, egyházközösségi élet.

Örököst keresek.

1967 – 1973 – 1988

ő

MEGITATTÁL

Mikor elbágyadtam,
Út porába rogytam,
Megitattál engem
Frissen húzott vízzel.

Mikor összetörtem,
Betegágyon nyögtem,
Eljöttél énhozzám
Édes vigaszoddal.

Mikor minden jó barátom
Elhagyott galádon,
Te kezemet fogtad,
Megriadt arcomat
Lágyan simogattad.

Te minden bajomban,
Szörnyű nyomoromban
Mindég velem voltál.
El sohasem hagytál.

ő

Minden hűtlenségem,
Bukásom rút vétkem
Mindég elfeledted,
Botlásaimat mindég jóvátetted.

Szeretlek, imádlak,
Soha el nem hagylak,
Esengem Tehozzád,
Ne, engedd a szolgád
Elfutni Előled.

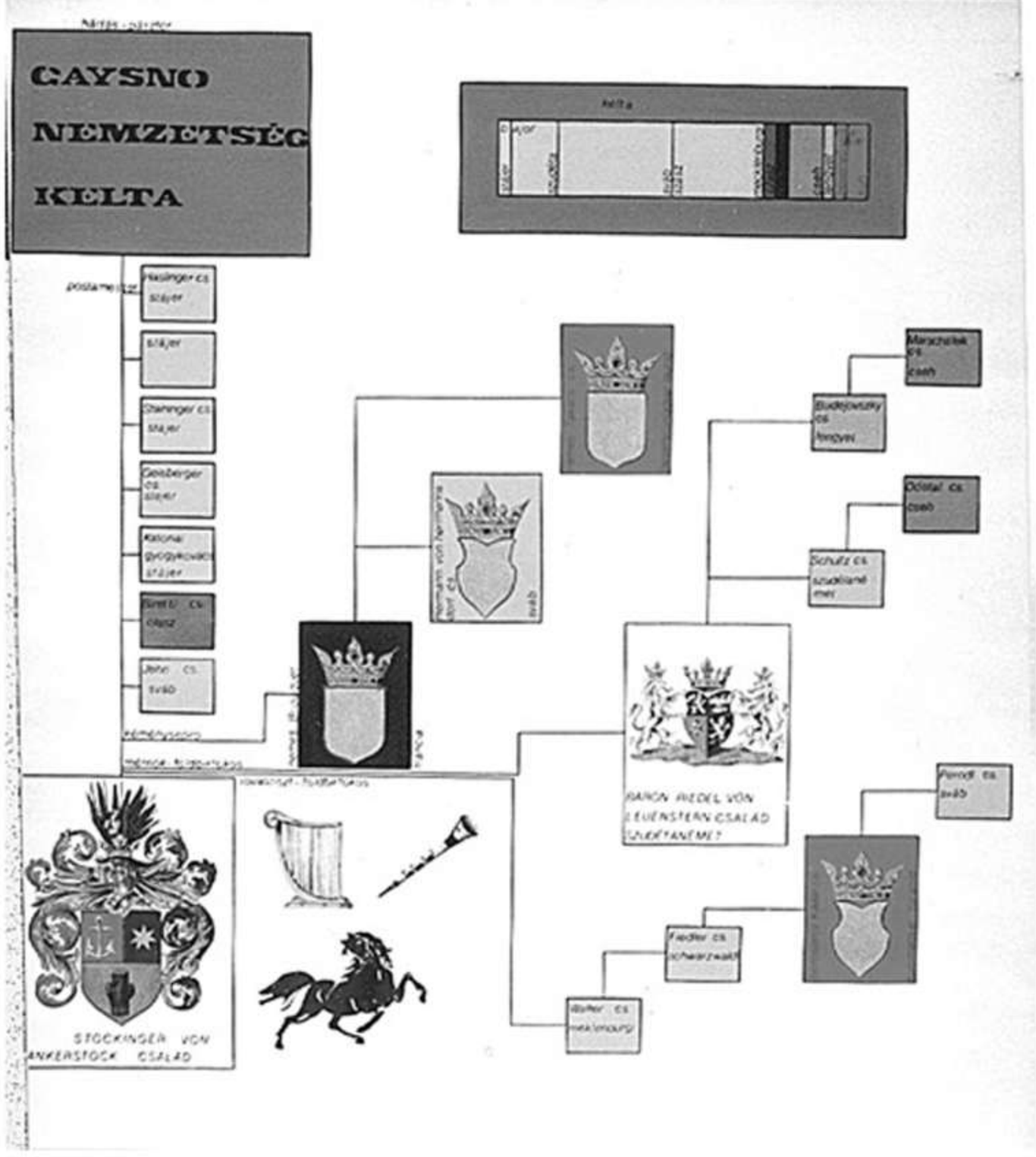
1956 1961

puszták plébánosa

Stockinger János nagypapa

A nemzetségfa a Gaysno, a Stockinger és a Riedel családdal

róla

ÁRTI MESÉL

Stockinger János nagypapa, aki a Budapest – Újvidék vasútvonal építésénél dolgozik, mint mérnök, azt szeretné, ha fia, János jogot tanulna. János be is iratkozik az egyetemre, amely azonban valami apróbb politikai ok miatt nem indítja meg a tanévet (1899). A fiú ekkor apja javaslatára beáll katonának, tüzér szeretne lenni. Édesapjának egy katona ismerőse azt tanácsolja, hogy ezt ne mondja meg a sorozáskor, hanem csak azt, hogy szereti a lovakat. Valóban a lovassághoz kerül, de nem lovas tüzérnek, hanem trénnek. Sem ő, sem apja nem gondolnak komolyan arra, hogy a katonai pályát válassza. A cél csak az, hogy a kötelező katonai szolgálatát mint egyéves önkéntes letöltse. Ezalatt majd rendeződnek a politikai viszonyok is, nyugodtan járhat egyetemre, és nem kell attól tartani, hogy egyetemi évei alatt hívják be. Ám az egy év elteltével édesapja éppen anyagi gondokkal küszködik, mert mindkét leánya katonatiszthez megy feleségül,

Mici néni, Ernst bácsi

Ella néni, az ifjú és férje Viktor

az idősebb Ernst ritter von Meissl, a fiatalabb Viktor Tribnigg osztrák tisztekhez. Ehhez le kell tennie a magas kauciót. János részben a szülői biztatásra bezupál, és hamarosan főhadnagy lesz.

Főhadnagy korában történik, hogy János beleszeret egy tanítónőbe, és ahhoz, hogy feleségül vehesse, most ismét az apjának kauciót kellene fizetnie, mert a tanítónő családja ezt nem tudja megtenni. A Stockinger család sem áll ekkor anyagilag olyan jól, hogy ezt megtehesse. Ezért János átmegy a csendőrökhöz, mert ott nem követelik meg a kauciót, de ott előlről kell kezdenie mindent. Mint próbacsendőr kezdi, és mire itt újra tiszti rangot kap, a szeretett lány máshoz megy férjhez. A fiú most már továbbra is a lovas csendőrségnél marad szolgálatban. Egy alkalommal megismerkedik Harsányi Zsolt író unoka-nővérével, Harsányi Máriával, akit feleségül is vesz. Megszületik fiúk, János (Kunci).

Kunci

Közben lezajlik az első világháború. A háború befejeztével Stockinger János századosi rangban a csendőröktől nyugdíjba vonul, és családjával együtt az apai birtokra, a Tolna megyei Csurgó-pusztára költözik, hogy azt vezesse. Kunci fiuk közben felnő, és hogy nyelveket tanuljon, magánnyelvtanárt alkalmaznak melléje. Mesterics, a magántanár beleszeret Kunci édesanyjába, és a szerelem nem marad viszonzatlan. A tanár és az apa egy alkalommal együtt vadásznak, amikor a tanár rálő az apára. A bőrkabátról a sörétek visszapattannak, és János, az apa csak kisebb sérüléseket szenved. Az ok azonban világossá válik az apa előtt, és elválnak. Becsületére mondva a tanító feleségül is veszi Kunci anyját, aki pedig nála 11 évvel idősebb, sőt tisztességesen ápolja feleségét haláláig. Kunci a keszthelyi gazdasági akadémiára kerül, ahol valami szórakozás kapcsán belelő egy gyógyszertár kirakatába. Mivel nincs pénze megfizetni a kárt, nagynénjének táviratozik, aki másnap vonatra is ül a pénzzel. A vonat azonban késik, a fiú nem kapja meg időben a pénzt, és fenyegetettségéből kiutat keresve főbe lövi magát.

Édesanya, édesapa

Stockinger Jánost a kettős csapás nagyon megviseli. A világtól elvonultan él, és gazdálkodik. 1924 augusztusában megismerkedik Walter

Máriával, aki a szomszédos Tormás pusztán él, és bátyja, Géza háztartását vezeti. A puszta Apponyi grófé, és Walter Géza ott a főintéző. János 1924 decemberében feleségül veszi Máriát, és 1925-ben megszületik egyik fiuk Oszkár, 1926-ban a második, Artúr.

A gazdaság 1930-ig nagyon jól működik. Van telefon, autó, traktor, cséplőgép, boglári nyaraló. A gazdasági világválságot azonban a csurgói gazdaság is nagyon megsínyli, bár később, ha szerényebben is, de újra talpra áll.

A gyerekek otthon, a pusztán élnek, amit nagyon szeretnek. A cselédgyerekekkel együtt játszanak, nőnek fel. A földhöz, az állatokhoz való vonzódásuk, ragaszkodásuk innen gyökeredzik. A gimnázium felsőbb osztályait a gyerekek Bonyhádon járják. A család a téli időre ide költözik, és csak nyáron mennek ki a pusztára. A Csurgó-Bonyhád 18 km-es útvonalat nyáron hintón, télen lovas szánon teszik meg. Ezek az utazások örök életre felejthetetlen emlékek maradnak a gyerekeknek.

Csurgó puszta egykor, gyerekkorában ...

1943-ban meghal Stockinger János, és az érettségi után a fiúknak kell átvenni a gazdaság irányítását. Nagybátyjuk Walter Géza segít. Közben dúl a II. világháború. A háború után a föld egy részét államosítják. A megmaradó 184 holdon gazdálkodnak, és a még meglévő kúriában laknak.

Azt ajánlják nekik, hogy cukorrépát termeljenek. A termés igen szépnek ígérkezik, ekkor azonban a svábok kitelepítése miatt elvesztik összes munkásukat.

A cukorrépa elgazosodik, és az egész termés elvész. Csak a jó Isten segítségével maradnak lábon. Egy visszatelepült sváb asszony kérésének engednek, és felesbe adják a föld egy részét zöldség-

termesztésre. A júliusban telepített palánták az esős nyárban megerősödnek, és bőséges termést hoznak. Rendesen ki tudják fizetni az adót.

A kommunisták ekkor átveszik az uralmat az országban, és megkezdődik a terror. 1950-ben az életbe lépő kuláktörvény következtében Oszkár és Artúr elveszti összes földjét, sőt állataikat, házukat is. Ez úgy történt, hogy baráti segítséggel elérték azt, hogy önként átadhassák a földjeiket az államnak. Ezzel megmenekülnek a börtöntől, és életben maradnak. Sorsuk, életük a kommunizmusban, Oszkár halála, e történet egy másik fejezete.

Ám 40 év eseményei után ma, 1992. novemberében, két évvel a rendszerváltás után, Artúr újra ott állhat a kárpótlásban visszakapott földje mellett, és tervezgetheti a jövőt. Stockinger Artúr, Nagydorog plébánosa, mezőgazdasági vállalkozó, most 66 éves.

Lejegyezte Hobinka Ildikó
1992. november 1-én.

... és amit Csurgó pusztának kívánt tekinteni élete alkonyán.

róla

JUBILEUM

Készülődés közepébe kerültem. Oka voltam magam is. A paprokon, Artúr megkérdezett levélben, hogy megjönnék-e július közepére, mert meghirdette a huszonöt éves papi jubileumát. Rám augusztusban esett a vakáció. Kevés Amerikában a pap, sok a templomba járó, ügyes-bajos katolikus, helyettest lehetetlen kapni. (Néhány évvel ezelőtt Indiából kísérleteztünk, el is jött egy papi ember, de nem vált be, nem értette meg a mozgalmas amerikai templomok életét.) Így hát egymást helyettesítettük úgy, hogy kettő nyaral három hétig, s a másik kettő veszi át a plébániát, ha visszajön. Vártam hát soromra, és levélben úgy egyeztünk meg Artúrral, hogy a közeli rokonság jelenlétében újra megünnepeljük az ő huszonöt éves papságát.

Így is történt. Szegény paprokon két fíliai miséről jött meg a harmadikra, önmaga, vagyis gazdája, a főpap, Jézus Urunk megünneplésére.

Én fogadtam a rokonokat Artúr távollétében, ismerősök is jöttek, az én családom tagjai. Nővérem hetvenhét évével mint egy ifjú hölgy pompázott Amerikából kapott vadonatúj ruhájában, unokaöcsém szokásos szellemességével kommentárokat suttogott múltra-jelenre-jövőre, felesége sürgött-forgott, két gyermekük egyszerre otthonosan mozgott az egyre népesedő rokoni forgatagban. Egy szakállas úr – aki egyetemi tanár – bemutatkozott; rokon ő, feleségét, magas, szüntelen mosolygó asszonyt megkezicsókolomoztam, ahogy az illik, egy másik házaspárral összeölelkeztünk: a férj ősi magyar, a feleség magyarul németesen csicsergő berlini német asszony. Baba néni, a kor- és rangidős a családban, tiltakozott, hogy nénizzem, hiszen alig öt évvel idősebb nálam. Az asszonyok szorgoskodtak a konyhán, vittem-hoztam a harapnivalót ide-oda, töltögettem az italokat.

Végre megérkezett Artúr a tőlem kapott hófehér albában, s bevonultunk a templomba. Szóltak a harangok, lefényképeztem a

tizenkét ministránst, a két felolvasót papjukkal az oltár előtt. Zúgott az orgona, énekelt a megtelt templom népe: „Bemegyek szent temp-lomodba...". A templom egy bájos nénikéje, aki apáca volt és az is maradt, bár civil ruhában, jól betanította a felolvasókat: értelmesen, tagoltan olvasták az augusztusi, Szűz Mária tiszteletére válogatott miseolvasmányokat.

Végre megérkezett Artúr, a tőlem kapott hófehér albában

Rám jutott az evangélium és a homília. Arról beszéltem, hogy az ember beleszületik egy családba Isten és a szülei akaratából, belenyitja szemét az életbe, ismerkedik a szülőkkel, testvérekkel, később iskolatársakkal, a környezettel, éghajlattal, a vidékkel, ahol neki élni adatott, s már-már véglegesen belenőtt egy ismerős, neki szabott társadalomba, amikor is az Úr Isten belenyúl az életébe, mint Artúr életébe harmincéves korában, és meghívást súg a lelkébe önmaga és népének szolgálatára. A család megmarad szerető, fontos kapcsolatnak, de kitágul akkorára, mint az egész világ, akár egy falu az, akár három, akár egy ország vagy az öt kontinens. A pap Jézus bizalmasa, leül vele, elébe térdel, hallgat és tanul. Imádkozik, és nem sajnálja az időt megfürödni Jézus Krisztus élete példájában, és elkészülni, továbbvinni ott, ahol kell, és lehet a Jó Hírt, ami maga a Személyes Isten, az Ő szeretete, a megváltása, az Ő megszentelő ereje.....

Még szipogott is az öregebbje, ahogy az szokás ilyenkor. Az orgona zúgott-búgott, a nép boldogan, harsány hangon énekelt. Nyomogattam is a magnószalagos kis masinát, hogy ki ne maradjon semmi és senki. A mise végén a Magyar Himnuszt és a pápait énekelték, és kezemben remegni kezdett a felvevő szerszám: „Isten, áldd meg a magyart...", „Hol Szent Péter sírba téve".

Cser László S. J.

Magyar Élet, 1986. november 15.

róla

SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉN

Szent Istvánt, az alkotmányt, a kenyér ünnepét ülte az ország. Televízió, rádió harsogta, énekelte, táncolta, szavalta, aktualizálta a magáét. Pusztaszerről és a Feszti-körképről zamatos magyarsággal adott elő a restaurátor, a focimeccsek közvetítői gyilkolták a magyar nyelvet.... Az én országra szóló ünnepem beszorult egy dunántúli falu templomába. Mivel Szent István újra „Szent" István lehet, mi Szent István király miséjét mondtuk, hallgattuk és énekeltük a nagydorogi templomban.

A búgó vadgalamb elszállt már a nagydorogi templom tornyának keresztjéről. Úgy látszik, azt határozta, hogy megelőzi a harangokat és figyelmezteti István király népét a neki szóló ünnepre.

A dorogi plébános valahol Pálfán járhatott misézés ügyében, vagy talán Kajdacson. Hiszen két plébániája van és három filiája. Isten kegyelméből, püspöke jóvoltából és a paphiány miatt. Ám a harangokat kongatni kezdte Feri bácsi, a ki tudja milyen időtlen idők óta sekrestyés, és Isten népe szállingózni kezdett a templom felé. Fekete ruhás, fekete fejkendős öregasszonyok, ünneplős bácsikák, virgonc gyerekek igyekeztek föl a lépcsőkön, megkerülve a hatalmas diófák derekát.

A sekrestyében nagy volt a sürgés-forgás. A két kis felolvasó lány segített öltöztetni a ministráns fiúkat és lányokat. Keresték a plébánost is: jön már, jön már, csak türelem! Jött is, Pálfáról, ott „lemisézett".

Öltözködése közben megrohanták a megtelő padok népei: ki misét mondatott, ki betegéhez hívta....Az orgonista ünnepélyesen bejelentette, hogy fölveszi „magnószalagra" az egész misét, és ad nekem is egy példányt belőle, az itteni magyarok nevében, az amerikai magyarok tiszteletére. Egyik ministráns gyerek gyónni akart, a plébános – már miseruhában – sietett vele a gyóntatószékhez. Mekkora lehet ez a szükség? - találgattam magamban. Mekkora súlyú dolgokat rak le most kicsike válláról ez az ártatlan csöppség? Abban maradtam, hogy megcsodáltam most is, meg azután még nem is egyszer Artúr plébános türelmét. Már elő is került, amikor a kislány bátyja se akart lemaradni, és gyóntatásra szólította pásztorát, az egyből lehurrogta, hogy mit akarsz, gyere mise után - s máris csendült a csengő, harsogott az orgona és az oltárhoz léptünk.

A gyerekek szépen, jó dunántúli kiejtéssel, értelmesen hangsúlyozva olvastak. Rám maradt a szent evangélium és a homília. Az evangélium Krisztus Urunkat idézte, aki figyelmeztet bennünket, hogy sziklára építsük életünk lakóházát, s akkor lehet vihar, zápor – se szél nem rombol, se eső nem omlaszt.

Cser Lászlóval a kalapokban

Jézus asztalától, a templomi oltártól Terike néni asztalához vezetett a plébános és a rokoni vendégek sokasága. Ülhettünk tizennégyen a tornácos ház verandáján. A szőlőskertre néztünk, oldalt baromfiudvarra, lompos kutyával, kacsa-liba sereggel, tyúkketrecekkel majd távolabb veteményes kertet láttunk, ahol tök-, uborka-, hagyma-, retek-, káposztaágyások ékeskedtek a magas szárú kukorica között.

Ha a lelki asztal megtöltötte lelkünket, ez a fehér asztal sem volt kicsiny vagy kevés földi jókban. Csigaleves, főtt hús tormával, csirke- és kacsasült népesítették be a megterített asztalt. Sütemény is volt bőven: forgácsfánk, torta a csemegekukorica után. Bor kétféle is: itteni termés, fehér és vörös. Megindult a beszéd, a rokonok és háziak együtt örültek a sok jónak, amit ez a nap Isten kegyelméből hozott.

A látogatás a körhintás, a mézeskalácsos, táncos, ételes-italos búcsúvásárra is odacsalogatott bennünket. Templomjárók és templomkerülők keveredtek, mókáztak, örültek a napnak. Magyar ünnep volt, Szent István, az országalapító, a próféta, a szent napja, az ország egy kicsi pontján, Nagydorogon, történelmi életünk közepén, magyar életünk testében-lelkében.

Cser László S. J.

Katolikus Magyar Vasárnap, 1989. szeptember 1.

(részlet)

puszták plébánosa

róla

PLÉBÁNOS ÚR CIFRASZŰRBEN

Csikóslajbiban, bőgatyában, árvalányhajas kalapban megy névnapot köszönteni, ha úgy tartja kedve, cifraszűrben sétálgat az utcán, vagy épp koszovói albán kalapban ballag el az OTP-be. Első látásra nem is hinné az ember, hogy Isten szolgájával van dolga. De ha alaposabban megfigyeli kedves, békés vonásait, ezüstös szálakkal tarkított, dús körszakállát, meleg tekintetét, s hallgatja mélységes nyugalommal, bölcsességgel átitatott szavait, érzi, a mondatok mögött a világot kissé kívülről szemlélő, minden helyzetben kapaszkodót nyújtó hit erejét.

Misztikum és valóság, földöntúli és világi lét ötvözete, hús-vér férfi és elkötelezett katolikus pap. Furcsa csodabogár és vigaszt nyújtó lelkiatya egy személyben. Mindössze hatvannégy esztendős, de élete pár sorban alig összesűríthető, kész regény. Már a neve is különleges: Csurgói Stockinger Gaysno Artúr.

Kulikalap Kínából

Ő a nagydorogi plébános, nyolc falu: Pálfa, Rácegres, Bikács, Györköny, Pusztahencse, Uzd, Sárszentlőrinc és Nagydorog papja. Hetente húsz hittanórát tart, emellett esket, temet, misézik, szinte sohasem szabad. Mégis szívesen szakít időt egy kis beszélgetésre egy napsütéses februári délután.

Szerény berendezésű, egyszerű szobában üldögélünk, de körülöttünk szekrény szélén, tévé tetején, szögekre akasztva itt a fél világ. A plébános úr lelkes utazó és néprajzrajongó, ezért amerre csak járt külhonban, mindenhonnan hozott magával néhány, az adott országra jellemző albumot, képet és fejfedőt. Gyűjtő szenvedélye nem valami hirtelen ötletből fakadt, egészen régre vezethető vissza. A

Hőgyész melletti Csurgó-pusztán élt a harmincas években a Stockinger család, s a tulajdonos kisfia, Artúr gyakran bekukkantott egyik nagynénje házába, az úgynevezett bosnyák szobába, ahol az ezredparancsnok nagybácsi emlékére bosnyák sapkát, porosz sisakot, amerikai pajzsot, s más izgalmas tárgyakat őrizgettek. A legényke, akinek édesapja is katonaként szolgált az Alföldön, arról álmodozott, hogy ha megnő, ő is a tiszti pályát választja, de addig is szívesen elmenne apjával a Hortobágyra, hogy kipróbálja lovaglótudományát. A kirándulás elmaradt, de felnőtt fejjel oda-vezetett először az ifjú útja. Itt vette legelső szerzeményét, egy csikós-kalapot. Ott látható az ajtó fölött Garay Lajos, híres csikós karikás ostora mellett, egy suba, egy cserkész-kalap meg egy valódi amerikai, bőrből készült telepeskalap szomszédságában. Ez utóbbi egy tengerentúlon élő unoka-báty ajándéka, aki jezsuita misszionárius volt Kínában, de Mao-Ce-tung elől mene-külnie kellett. A többi fejrevaló mind saját szerzemény. Van bosnyák fez, koszovói albán sapka, egy szép sapka Montenegróból, kettő a hódító imperá-torokkal bátran szembeszálló görögök földjéről, hétköznapi és ünneplő fez, valamint csausz sapka Törökországból, tübetejka Üzbegisztánból, sapka a grúzoktól, az azerbajdzsánoktól, kék-piros, csúcsos, lapp fejreval ó Finnországból, egy másik a mongóliai Góbi-sivatagból, háncskalap Japánból, kulikalap Kínából.

A bosnyák szoba

és ami megmaradt belőle

Szinte mindegyikhez egy-egy kalandos út tartozik, s persze számtalan ott szerzett ismerős, barát. Néhányan közülük időnként fel is keresik a plébánost, felveszik a kalapokat, s jót beszélgetnek.

róla

Először biztosan azt gondolták a dorogiak, hogy bolond egy papot kaptak, de már megszoktak – mondja Stockinger Artúr. – A bankban szoktam először megmutatni, ha valami új darabbal gyarapodik a gyűjteményem, és nem nevetnek ki. Ezt a Sobri Jóska-féle dunántúli kanászkalapot is ők látták elsőként.

A kéményseprők és a báró

A rojtos, bojtos, szépséges sapkák után a régi időkre tereljük a szót.

Az 1580-ig felkutatott családfa szerint kelta ősöktől származik a család, erre utal a Gaysno név. Az egyik kelta ős állítólag Stockingból Saint Martinba került postakocsisnak a harmincéves háború alatt. Valami hősies tettéért Ferdinánd császár nemesemberré tette, így lett a dinasztia előneve Gaysno von Stockinger. Egy későbbi ős katonai gyógykovácsként érkezett Kölesdre a német telepesek őrizetére adott kísérőseregben. Itt ismerkedett meg Barbara Berettivel, egy jó nevű, olasz kéménysepőmester lányával, akit 1730-ban nőül is vett. Ezután az akkoriban igen előkelőnek számító kéménysepő szakma a Stockingerek kezébe került, Tolna megye összes ilyen vállalkozása (Simontornyán, Tolnán, Bonyhádon, Tamásiban és Hőgyészen) az ő tulajdonuk volt egészen az államosításig.

br. Metzger Ernő

A plébános úr dédapja, aki Hőgyészen volt mester, meghalt, a fia árván maradt. Ugyanakkor a Sásd melletti birtokán élő Mecker báró elveszítette haditengerészként szolgáló fiát. A gazdag úr a hőgyészi plébánostól tudakozódott, nem tud-e egy fiúcskát, akit a sajátja helyett felnevelhetne. A kis Stockingerre esett a választás, akit aztán a báró magához vett és mérnöknek kitaníttatott. Nevére is akarta íratni, de a fiú félt, hogy „kéménysepő bárónak" csúfolják majd az igazi arisztokraták, ezért köszönettel visszautasította az ajánlatot. A kiegyezés után a Budapest-Újvidék között épülő vasútvonalon dolgozott báró Riedel beosztottjaként, akit Kossuth hívott be külföldről. A neves szakember Mária nevű lányát vette

br.Riedel József

feleségül, házasságukból született Stockinger János. Nagy lóbolond volt a gyerek, a lovassághoz akart szegődni, amikor felnőtt, de csak a trénhez került. Az első világháború végén meg, mikor csökkentették a seregek létszámát, abba is hagyta ezt a pályát. Harminckilenc évesen nyugdíjaztatta magát, és beiratkozott Halléba, hogy megtanuljon gazdálkodni. De második házassága megkötése után nem ment el vizsgázni, már csak otthon lapozgatta a külföldi szakkönyveket.

Stockinger János és Riedel Mária

Fia, Artúr ugyanolyan mezítlábas, klottgatyás gyerekként rúgta a rongylabdát Csurgó-pusztán, mint a cselédgyerekek, akikből folyton csapatot szervezett, s mint egy vérbeli kapitány „egzecírozta" őket. Tizenhárom éves koráig bátyjával együtt magánúton végezték a gimnáziumot, nem adták őket intézetbe a szülők. Mikor Bonyhádra költöztek, volt is baja elég a „szűkszoknyás", lányok miatt, akiknek – szemben a pusztai rokolyás kislányokkal – itt már kezicsókolomot illett köszönni. Artúr akkor már tanár szeretett volna lenni, de 1944-ben érettségi után apjuk halála miatt haza kellett menniük a gazdaságba. A pusztát addigra a háború során kifosztották, a birkaistálló állatostól leégett, a semmiből kellett újra kezdeniük.

Ekkor már úgy gondoltam, magam is gazda leszek, mire elérem a 24 évet, elrendeződnek a dolgok. (A kisgazdakormány a 273 holdunkból kétszázat meghagyott.) Beiratkozom a keszthelyi gazdasági akadémiára, aztán úgy harmincévesen megnősülök - emlékszik vissza. - De jött a „fordulat éve", kulákok lettünk, elfordultak tőlünk az ismerőseink, megkezdődött a meghurcoltatásunk. A szekszárdi Schönstein zsidó tanácsára felajánlottuk a földünket ajándékba, azt mondta, így talán „jobb fiúk" leszünk a kommunista államban, meg talán vissza is lehet egyszer kérni. De addigra már perben is álltunk, mert nem tudtunk eleget beszolgáltatni. Egyedül

Perczel György ügyvéd vállalta el, hogy képvisel bennünket, sikerült is elérnie, hogy felmentsenek. Nekem ugyan volt már egy egyhónapos ítéletem ugyanezért a „bűnért", de Sztálin halálakor amnesztiát kaptam, és nem kellett leülnöm. A gazdálkodásnak így is fuccs lett.

Stockingerék Murgán kaptak csereházat. Az ifjú Artúr raktári segédmunkás lett a földművesszövetkezetben. Szerencséjére az első szállítás épp zab volt, így kevesebb fájdalommal tört be a válla, mintha rögtön kukoricával kezdett volna. Élete legszebb szakaszának tartja az itt töltött időt, izgalmak nélkül, jó barátok társaságában, bálok, gyöngyvirágszedő kirándulások, népitánc, szerelmek között teltek a napjai. Egykori földbirtokuk miatt azonban nemsokára rendőri felügyelet alá került. Nem hagyhatták el a házat, kiközösítve éltek mint valami leprások. Nagy Imre első miniszterelnöksége vetett véget a megalázó helyzetnek.

Nősülni akartam

Stockinger Artúr később ...Tevelen ezüstkalászos gazda oklevelet szerzett és próbált a földből megélni. Nem sikerült. Egy útépítő vállalathoz protezsálta be végül egy barátja, ahol két év után már szállításfelelős volt. A kisdorogi plébániakert mellett lakott ekkor, s minél többet beszélgetett a plébánossal, annál több vonzalmat érzett ahhoz, hogy emberekkel foglalkozzon. A papi felszenteléstől azonban félt. Hiszen nősülni szeretett volna. Az üldöztetés éveiben is csak azért nem tette meg, mert félt, hogy jövendőbelije elfordul tőle a bajban. Mit tegyen tehát?

Plébános barátja biztatta, jelentkezzen a győri papneveldébe, de ha akkoriban létezett volna már a laikus munkatársi státus, inkább azt választja. Csakhogy ilyen lehetőség még nem volt, hát beiratkozott a püspökség iskolájába.

Az első évben csak tanakodtam, maradjak vagy ne, ha láttam egy szép fiatal apácát, én is azt mondtam, de kár érte – mondja. – De az ötödik év végén már nyugodt lélekkel vállaltam ezt a hivatást. Harmincöt évesen szenteltek fel. Persze ettől nem lett teljesen békés az életem, mivel nem lettem békepap.

Ezeket a tisztelendőket főleg arra használta fel a kommunista rendszer, hogy szembeszálljanak Rómával, és sok besúgó is volt köztük. –Dobáltak ide-oda, szolgáltam Decsen, Tamásiban, Újpetrén,

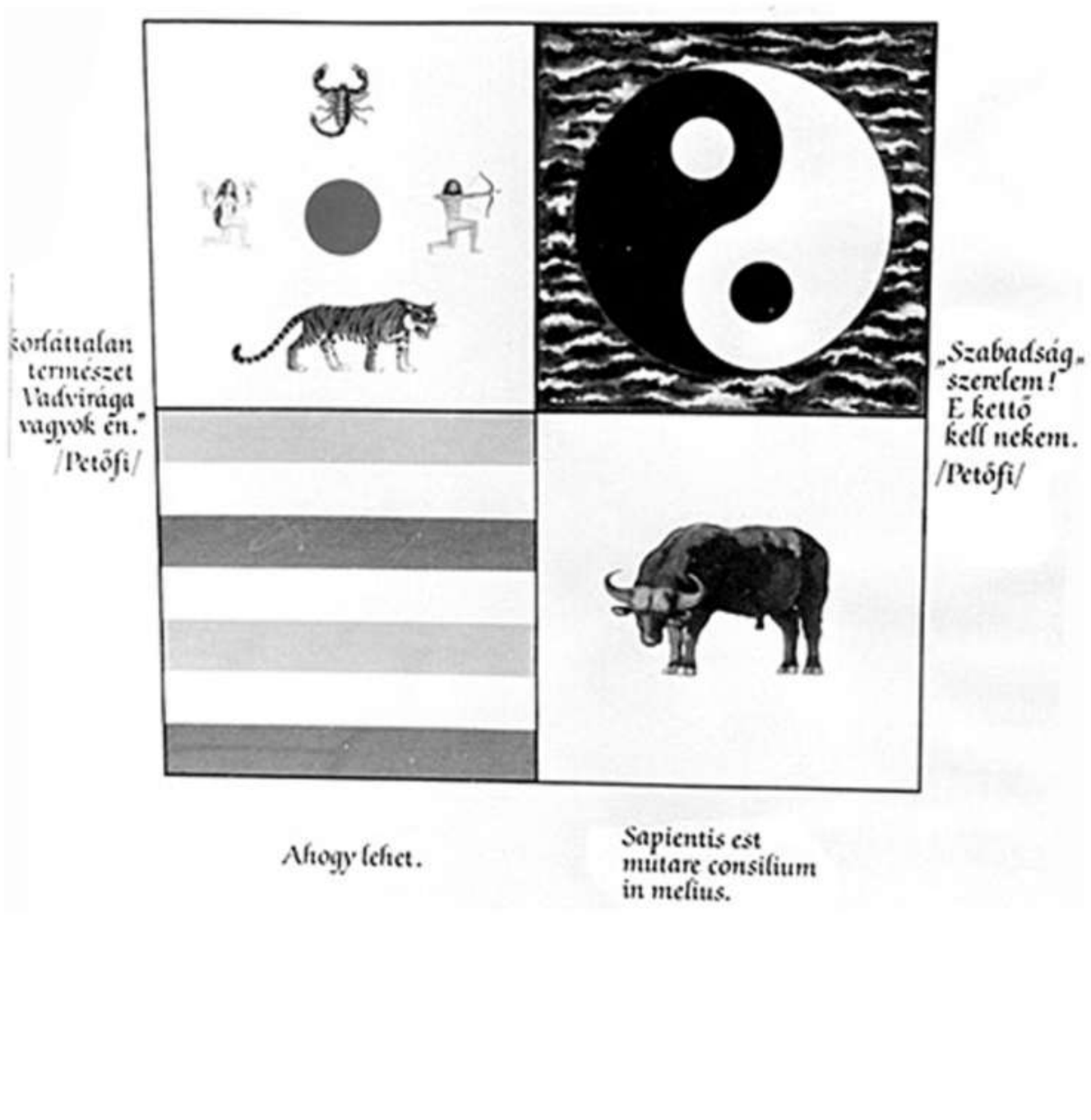
Villányban, de – és itt a papi nőtlenség előnye – nem féltem a börtöntől. Viccesen azt szoktam mondani: jó papnak lenni, mert szívből senki se sirat. Sajnos, nem tudta igazán kifutni magát az ember papként, nem szabadott fiatalokkal foglalkozni, a felső tagozatosokat be sem íratták a szülők hittanra. Mikor tizennyolc éve idekerültem, eleinte itt is féltek tőlem a gyerekek. Ma már nyoma sincs ilyennek, bizalmasak hozzám, együtt játszunk, hógolyózunk.

Hallgatom a plébánost, s közben a falon lévő különös tablóra téved a tekintetem. Az egyik mezőben a keleti világ legszebb színei, a kék, a fehér és a zöld, a másikban horoszkópjelek, nyilas, skorpió, szűz és nap meg egy kafferbivaly mint a legbékésebb állatok egyike. Csupa fontos, jelleméhez, lelkéhez közel álló motívum. Meg egy idézet Petőfi Sándortól:

„A korláttalan természet vadvirága vagyok én,"

Cser Ildikó

Tolnai Népújság, 1991. március 9.

róla

A PLÉBÁNOS ÉS A FEJFEDŐK

Az elképzelhető, hogy az országban vannak még néhányan, akik a világ különböző részéből származó fejfedőket gyűjtenek, de az egészen biztos, hogy a plébánosok közül Csurgói Stockinger Artúr az egyetlen. A Tolna megyei Nagydorogon szolgáló pap szívesen mesélt hobbijáról, s mutatta meg a kalapokat, sapkákat.

Játék a csurgói kastélyban

A nagynéném férje a bosnyák seregben volt katonatiszt, ő különböző fejfedőkkel tért haza, amelyek nekem nagyon tetszenek. Emlékszem, gyerekként belopództam abba a szobába, ahol a fezeket, sisakokat, sapkákat tartotta, s szívesen próbálgattam, rakosgattam ezeket. Pusztán nőnem fel – Hőgyész mellett –-, a néprajzi érdeklődésem mindig megvolt, s ennek lett része a kalapok gyűjtése, amelybe egészen biztosan belejátszott ez a gyerekkori élmény. Érdekesnek találtam, ugyanakkor hasznosnak is.

Már felszentelt papként jutott el először a Hortobágyra, s ott vásárolta meg a ma már több mint negyven fejfedőt számláló „kollekció” első darabját, egy igazi csikós kalapot. (Büszkén teszi hozzá, az akkor még csikós legényke mára már híres hortobágyi csikós lett.) S aztán jött a többi, az első külföldi útjából származó bosnyák fez, majd koszovói albán sapka, üzbég

tübetejka, mongol hősi sapka, kirgiz kalap, japán sapka, spanyol parasztkalap, kínai kulikalap, dallasi cowboykalap, kenyai sapka, velencei gondolás kalap, lapp bundás sapka. Amerre járt a világban, s sok helyütt megfordult Japántól, Marokkóig, Finnországtól Kenyáig, mindenünnen egy-két fejfedővel érkezett haza. Igaz, sok pénzzel nem igen lehetett abban az időben külföldre menni, de abból a kevésből mindig félretett, s nem másra költötte. S persze itthon is megvette a számára érdekeseket, így például pörge kalapot, szalmakalapot.

Aki azt hiszi, hogy ezek kiállítási tárgyak, az nagyot téved! Igaz, hogy zömük a falon lóg, illetve szekrényben fekszik, de ezeket rendszeresen használja.

Ha nem vagyok reverendában, s valami intézni valóm van a faluban, akkor azt teszem a fejemre, ami éppen kézre kerül, de ha vendégeim vannak, és sétálni megyünk, akkor mindenki kap egyet. Külföldi útjaimról megtérve pedig mindig felveszem a legújabbat, így minden darabot ismernek, de a gyerekeknek vagy az érdeklődőknek itthon is megmutatom.

A községben megszokták e kedvtelését, s az egyházi hatóságok sem nézik rossz szemmel. Igaz, miért is tennék. Mivel bővül e nagyon szép gyűjtemény a közeljövőben? Minden bizonnyal egy skót sapkával, valamint egy skót szoknyával. Csurgói Stockinger Artúr ugyanis Skóciába készül.

Roszprim Nándor

Új Vasárnapi Dunántúl Napló, 1993. március 7.

róla

KÁRPÓTLÁS KISSÉ MEGKÉSVE

„A világ legszebb foglalkozása a földművelés”

A nagydorogi óvodában éppen hittanóra volt, amikor Stockinger Artúr katolikus plébánost megkerestük. Ezúttal azonban nem a gyermekek vallási neveléséről kérdeztem a plébános urat, hanem arra voltam kíváncsi, vajon mit kezd 210 hold termőfölddel egy lelkész.

Nagyapámnak 500 hold birtoka volt Csurgó-pusztán. Ő még kétnyomásos gazdálkodást folytatott, apám ebből már csak 270 holdat örökölt, de ő a norfolki négyes szerint művelte a földjét. A kapásokat trágyázta, zabot, árpát, pillangósokat és 70 hold erdőt, legelőt tartott. Amikor 1943-ban meghalt, a bátyám és én még hat évig gondoztuk a földet, de utána kénytelenek voltunk „önként ”felajánlani az államnak.

– Ahogy most beszélgetünk, a szavaiból érzem, önnek nagyon sokat jelenthetett a föld.

– Valóban. Mindent megtanultam, amit lehetett, hiszen a földművelés számomra a világ legszebb foglalkozása volt. Az államosítás után aztán vége lett mindennek.

.....

– Ennyi év után újból lehetősége nyílik arra, hogy közel kerüljön a földműveléshez, hiszen azt mondta, ez a világ legszebb mestersége. Nem jött kicsit későn ez a kárpótlás?

– Hát igen, mára már egyedül maradtam, eltemettem a bátyámat is. Lassan 66 éves leszek, felmerült bennem az is, hogy kérem a püspök úrtól a nyugdíjazásomat, de visszatart az a tény, hogy kevés a pap, és úgy érzem, ez most nem lenne helyes. A földművelésről már lemaradtam. Úgy döntöttem, bérbe adom, amit sikerült visszaszereznem.

– Kinek és milyen feltételekkel adta bérbe a földjét?

– Ezen a környéken nagyon szorgalmas nép lakik, dívik a dohány,

a dinnye, a gyógynövény-termesztés. Én is egy vállalkozónak adtam bérbe a földemet. Összetartó rokonságom van, majd az örököseim, remélem, gazdálkodni fognak rajta.

Mauthner Ilona

Tolnai Népújság 1992. november 12.

Ez maradt: a semmi. A zöld Csurgó puszta a negyven vörös év múltán

utána

A KALAP- ÉS SIPKAMÚZEUM MEGNYITÁSA

1995 március 15.

PINCÉSI LÁSZLÓ
NAGYDOROGI POLGÁRMESTER

Tisztelt ünneplő közönség!

Nagyon sok szeretettel köszöntöm magam és az Önkormányzat nevében mindannyiukat, akik ma ünnepségünket megtisztelték jelenlétükkel. Külön nagy szeretettel köszöntöm a Riedel családot, akiknek köszönheti községünk, hogy erre az ünnepségre sor kerülhetett.

Készülődve e kiállításra minduntalan egy idézett jutott az eszembe:

„Igyekeztem Jézusomat, Szűzanyámat, híveimet és szegény magyar nemzetemet szolgálni."

Ismerősek számunkra ezek a szavak, de különösen szívünkhöz nőtt az, akitől származnak, Stockinger Artúr.

Stockinger Artur hosszú, küzdelmes út után jutott el Nagydorogra. Az itt teljesített 20 évi alázatos papi szolgálat során szívével is nagydorogivá vált. A falu és lakói jelentették számára a megtartó közösséget, az otthont. Ez a ragaszkodás és tisztelet kölcsönös volt. Hiszen jártában, keltében kicsi, nagy, fiatal, öreg nagydorogi polgár szeretettel és bizalommal köszöntötte őt. Stockinger Artúrnak községünkhöz való ragaszkodásáról mindent elmond az, hogy halála után e földben kívánt nyugodni. Ragaszkodása tette lehetővé

azt is, hogy az utazásai során gyűjtött, a különböző népek kulturális hagyományait is jelző gyűjteménye ebben a faluban nyerjen elhelyezést. Nagy öröm ez számunkra, és fontos, hogy az utókornak is megőrizzük Stockinger Artúr emlékét. De fontos azért is, hogy az általa képviselt szellemiséget, a hagyományok tiszteletét, megbecsülését is továbbvigyük, gyermekeinkre, unokáinkra hagyományozzuk. Stockinger Artúrnak a magyar nemzet, a magyar nép iránti szeretetére emlékezve különös öröm számunkra, hogy Nagydorog első állandó kiállítására március 15-én kerül sor.

A hagyományozó emléke és szellemisége előtt fejet hajtva megnyitom és átadom Stockinger Artúr kalap- és sipkagyűjteményéből rendezet kiállítást.

A gyűjtemény megtekintése előtt kérem, hallgassuk meg Sári László vezető dramaturg szakmai útravalóját.

A múzeum megnyitásán Pinczési László polgármester a Riedel családdal

SÁRI LÁSZLÓ
A MAGYAR RÁDIÓ VEZETŐ DRAMATURGJA

Tisztelt látogatók, vendégek, kedves házigazdák!

Tényleg nagyon sok gondolatot ébreszt ez a mai alkalom és kiállítás. Én magam is zavarba jöttem attól a sok mindentől, ami eszembe jutott már akkor, amikor először vettem kézbe a meghívót. Ugyanis ezen az áll, hogy mi itt valamiféle útravalót adunk majd az előttem megszólaló urakkal, a polgármester úrral és a tudós néprajzkutatóval. Nos ezt, azt hiszem, megúsztuk. Nem nekünk kell útravalót adnunk, hanem ez a kiállítás ad nekünk is útravalót.

Nagyon sok mindent jelez ez a gyűjtemény. Ha figyelünk, akkor észrevesszük, hogy ezek mögött csak egy igen színes egyéniség rejtőzhet: Stockinger Artúr. Aki ezt a rengeteg fejfedőt és viseletet örömmel, élvezettel, izgalommal tudta gyűjteni és aztán viselni. Mert, ahogy hallom, itt Nagydorogon a bankba is föltette a fejfedőt, úgy ment el még a postára is, talán a hivatalokba is. Ez azt jelzi számunkra, hogy itt egy olyan természetes egyéniség, egy olyan örömtől, élettől duzzadó habitus élt közöttünk – és él a kiállítás révén ma is közöttünk –, aki éppen elég útravalót ad nekünk anélkül is, hogy mi erre itt ráduplaznánk.

Ezek a kalapok itt szerepek. Nagyon kedves, szép szerepek, és érezhető, hogy ezekben a szerepekben Stockinger Artúr kiválóan érezte magát. Mint ahogy azokban a szerepekben is megpróbálta jól érezni magát, amiket nem ő vállalt önként. Az élet által, az előző nehéz évtizedek által rákényszerített szerepeket is nagyszerű, könnyed módon, egészen lenyűgözően, szépen viselte.

Arca kisimult, redői nem rejtettek semmiféle konfliktust a sors borzalmaival, amelyeket meg kellett élnie. Nem haragudott, nem gyűlölte az életet, a sorsot, hanem élte szépen, nyugodtan. Talán azért, mert megtalálta itt Nagydorogon a hazáját, a helyét, a békéjét. Aki még nem találta meg a hazáját és a békéjét, az könnyen eltévedhet, mert nincs hova visszajönnie. Ő visszatalált ide, lelki békéje és hazája is volt Nagydorog. Kívülről, a kalandozó ember nyugalmával tudta a tájakat járni, és válogatni ezt a gyönyörű anyagot.

Aki, így éli az életet, ahogy Stockinger Artúr élte, és ahogy ez a múzeum anyaga is mutatja, örömmel és változatos szerepekben, az olyan ember, aki természetes módon tud élni, aki nem arra figyel, hogy tudós teológusként kiizzadjon egy-két kötetnyi életművet, vagy könyvtárak céduláin ott maradjon a neve. Tehát nem afféle nyomokat igyekszik hagyni ránk, hanem efféléket, amiben közvetlenül itt gyönyörködhetünk mindannyian. Ez is örök lesz, de mi mindannyian minden pillanatban jól érezzük magunkat függetlenül attól, hogy tudós teológusok, néprajzosok vagyunk-e vagy csak egyszerű átutazók, akik Nagydorogon keresztül utazva megpillantják a táblát, és beugranak megnézni ezt a szép anyagot.

Így az ad nekünk útravalót ezekkel az emlékekkel, az örökségével arra a hosszú útra, ami még az élet után is vár ránk. Aki ide

belép, mint ahogy beléptünk most mi is ide, hálával tartozunk neki azért, hogy ilyen útravalót kaptunk tőle. Így van ő jelen, és hát így leszünk talán mi is hosszabb és boldogabb életűek ezeknek az örömöknek a segítségével.

És hát ezt nem csak neki kell megköszönnünk, hanem a nagydorogiaknak is, akik lehetővé tették, hogy ez a kiállítás itt létrejöjjön, és a Riedel családnak, akik létrehozták ezt a kiállítást, és lehetővé tették, hogy ezentúl bárki erre járó örömét lelje benne. Nagyon köszönjük nekik, és nagyon sok sikert, nagyon sok látogatót kívánunk ehhez a kiállításhoz.

Készül a múzeum

A magyar szoba

Az Európa fal

Féltett kincsek Közép-Ázsiából

Hívogató táblák
Nagydorog határában

Németh Lajos fafaragó mesterhez vittem azt a darab száraz tölgyfát...

a kereszt a saját maga által megírt hitvallásával

utána

VOLT EGYSZER EGY PAP NAGYDOROGON ...

aki különleges volt, mint általában a papok, akik itt Nagydorogon szolgáltak.

Én csak 1978-ban ismertem meg, amikor Cecéről Nagydorogra költöztünk. Tavasszal jöttünk ide, egy szép májusi este elmentem a litániára. Beharangoztak, már el is kezdték, de az orgona nem szólt. Pedig volt ott egy kétmanuálos elektromos orgona, eléggé szép hangú. Csodálkoztam, hogy van kántor, és nem játszik a litánián? Ekkor mondták, hogy ő csak vasárnapi kántor, litániákra, temetésekre, gyászmisékre nem jár, hanem Zsunyi Illésné énekel, mert ő is ismeri a liturgiát.

Egy alkalommal Zsunyiné egy 17-18 körüli lánnyal jött a kórusra, mert egy Mária éneket akartak énekelni az orgona kíséretével. A lány tudta a dallamot, leült az orgona mellé és két ujjal kezdte el játszani, hogy "Nagyasszonyunk, hazánk reménye". Utána meg egy másik nagyon szép dallam következett volna "Ó áldott Szűz Anya". Hát ekkor én megkértem a kis tanuló orgonistát, hogy adja át nekem a helyét, én majd lejátszom két kézzel, sőt még az egy oktávos pedált is használom. Alig vártam, hogy oda ülhessek az orgona mellé. Megnéztem a regisztereket, hogy melyik milyen hangot ad, és lejátszottam az eredeti G-dúrban. Na hát ekkor volt az első találkozásom személyesen Artúr plébános úrral. A litánia után kaptam a meghívást, ha ráérek, akkor jöjjek mindig, és segítsek az asszonyoknak énekelni. Amikor a kántornénak - aki a sárszentlőrinci gyógyszerész Soós Géza felesége volt - eltörött a keze, már vasárnap és az ünnepnapokon is én végeztem a kántori teendőket.

Egyszer úgy esett, hogy a plébánosunkat elfogták és bekísérték a rendőrségre. Ő ugyanis nagyon szerette a természetet, sokat sétált a határban, vagy az erdőszéleken, kereste a különleges vadvirágokat. De nem csak nyáron, hanem télen is eljárt az erdőbe, szánkózni, vagy éppen hosszabb túrákat tenni, ha éppen szép volt az idő. Aznap is

felöltözött a régi cipszeres nadrágjába, bakancsba, téli sapkába, és háromnegyedes kabátba. Igen ám, de nem vitt magával semmiféle igazolványt. Éppen az időben volt Györkönyben egy betörés, és a határban is keresték a tetteseket. Bizony az Artúr plébánosunk sem nézett ki jobban, nagy szakálla volt, különös öltözete, nem tudta igazolni magát, így bekísérték az őrsre. Akkor szolgált itt Balog főtörzsőrmester, aki már ismerte a plébános urat. Azt mondja a kollégáinak, akik bekísérték, hogy ti nem vagytok normálisak, hát ez az ember, nem betörő, hanem ő a nagydorogi katolikus pap. Igen, igen, mondták, de a kinézetéről mi nem hittük el neki, hogy ő a pap.

Egy másik történet is járja róla. Gyakran elment a faluba meglátogatni az időseket, és elbeszélgetett velük. Nyár volt, és Ő ilyenkor nem szokott zoknit húzni. Egy alkalommal bement a Kóta Terike nénihez is, aki egyháztanácsi tag volt, és volt valami megbeszélni valójuk. A Terike néninek hosszú tornácos háza volt, ott le is ültek egy asztal mellé. Látja ám Terike néni, hogy a reverenda alól kilátszik a pap csupasz lába, mert hát ekkor sem volt zokni rakta. „Plébános úr maga miért nem húz zoknit?" kérdezte. „Jézus Krisztus is saruban járt" volt a válasz, „neki sem volt zoknija". Egy darabig még beszélgettek, azután a plébános úr elment haza. De bizony nem felejtette el az esetet. Gondolt egyszer egyet, „ma elmegyek a Terike nénihez, de majd húzok zoknit". Keresett egy pár rongyos zoknit, összekötötte egy darab spárgával, és azt húzta maga után, amikor oda ért Terike nénihez. Kopogott, Terike néni beengedte, és ekkor látja csak, hogy a plébános úr húz maga után valamit. „Ejnye plébános úr, hát maga mit csinál?" „Hát, amit mondott, teljesítettem a kérését, zoknit húzok!" Hát így viccelődtek, és nevették a félreértését, pedig a Plébános Úr jól tudta, hogy mire mondta Terike néni a zokni húzást.

Igen, de jöttek a komolyabb munkák is. Amikor nyílni kezdtek a határok, sokan jöttek nyugatról, Németországból és látták, hogy nincs Pusztahencsén templom. Elkezdték a gyűjtést a templom építésére. Mi is jártuk a falut a plébános úrral, hogy ki mennyi pénzt tud felajánlani. Amikor úgy gondolta, hogy elegendő lesz a kezdéshez, Soós Gézával, az egyháztanács elnökével összehívták a vezetőséget, és elmondta, hogy mit is terveznek Pusztahencsén. Szereztek egy telket, a Cserháti pécsi püspök úr azt javasolta, hogy egy kápolnát építsenek, mert akkoriban, 1987-88-ban, még nem volt szabad templomot építeni, a

püspök úr egy tervezőt is szerzett, megkérték az építési engedélyt. Négy felekezet van Pusztahencsén, és így ökomenikus templomot építettek. Jó is ez így, mert ma is nagyon szépen megférnek a felekezetek a templomban, beosztják, hogy ki mikor tartja az istentiszteletet.

Amikor Artúrnak jó kedve volt, mindig azt dudorászta, hogy „Bíborvörös szép rózsa nyílik a Golgotán". Talán jó lenne leírni az egész szöveget, és ha ismerném a dallamát, le is kottáznám.

„Bíborvörös szép rózsa nyílik a Golgotán
Ott áll a fájdalmas Szűz, mint egy liliomszál.
Nézi, hogy szent Fia szenved a keresztfán,
Oh, el ne hagyj, légy velem fájdalmas Szűzanyám!"

Ezt a szép éneket azóta is őrzöm a könyvemben, és egyszer talán a dallamát is sikerül megszereznem.

1994 tavaszán még nem látszott, hogy valami baja van Artúrnak, és nem is panaszkodott. A kórházban is szinte jól nézett ki. De tudta, hogy súlyos a betegsége, nem is titkolták előtte, tudta, hogy hamarosan meg fog halni. Örült a hívei látogatásának, egy-egy szál kis virágnak. És nagyon várta a püspöke látogatását, aki végül csak-csak felkereste Őt teljes püspöki ornátusban. De még egyszer haza akart menni, mert otthon volt egy kis dolga, talán nem is kevés. Mindent elrendezve lelki békében akart meghalni. Így ment el. Akkor is sírva fakadtam, de most is, amikor írom e sorokat.

Amikor megtudtuk, hogy meghalt, Németh Lajos fafaragó mesterhez vittem azt a darab száraz tölgyfát, amit Jankovics László főerdész adott. Ebből készült a sírjára a kereszt a saját maga által megírt hitvallásával. A templomban lett felravatalozva, a temetésére 41 pap jött el, és a szertartást valamennyien együtt végezték Mayer Mihály pécsi püspök úr vezetésével. A temetőbe kilométer hosszan, négyes sorban kísérték a hívek, imádkoztak és énekelték a szép énekeket, amelyeket még Ő maga kért mitőlünk. Mert hát még erre is készült.

Valahányszor kimegyek a temetőbe, elmondok egy imát a sírja mellett, és meg simogatom a keresztfáját:

Isten veled Artúr!

Szabó Aladár visszaemlékezése

2004. április

Szekeres kirándulás, határnéző.

utána

FŐHAJTÁS 10 ÉV TÁVLATÁBÓL

Milyen embernek is ismertem meg Stockinger Artúr plébános urat?

Kezdeném talán azzal, hogy még misézését sem hallottam, mert a református felekezetnek vagyok tagja. Katolikus templomban gyermekkoromban karácsonykor betlehemi játékot adtunk elő Lendvai István esperes úr káplánkodása idején, amit ő tanított be. Meg is említették édesapámnak, aki református presbiter volt, hogy a fia a katolikusoknál betlehemezik. A válasz az volt, hogy jó helyre jár. Azóta is jó szívvel gondolok, az esperes úrra. Felnőtt koromban pedig, esküvőkön szoktam a katolikus templomba bemenni. A 70-es évek elején nem volt természetes, hogy egy nagy szocialista gazdasági egység elsőszámú vezetője és vallási felekezet vezetője között szoros emberi kapcsolat legyen. Saját egyházam lelkipásztoraival laza kapcsolatom volt, a katolikus plébánossal is csak ismeretségi szintű volt a kapcsolat.

Ilyen volt Nagy Ferenc plébános úrral is, akivel 1972. év tavaszán találkoztam és utána kölcsönös szimpátia alakult ki közöttünk. A halála után került Nagydorogra Stockinger Artúr plébános úr, aki egészen más megjelenésű, érdekes ember volt. Az első benyomás alapján az volt a véleményem, hogy nem ő lesz a katolikusok plébánosa, csak átmeneti megoldás a hívők részére. Hál' Istennek tévedtem. Ahhoz a növényhez tudnám hasonlítani, amely száraz talajba került, nehezen csírázott, vékony kis szárral jelzi, hogy meg kíván kapaszkodni, kis idő múlva csapadék hatására megerősödik, a gyökérzet hatalmas fává erősödik, és évről-évre sikeres termést hoz. Ilyen volt ő is, aki haláláig szolgált Nagydorogon és itt is nyugszik.

Egy temetésen találkoztam vele, amikor egy tragikus körülmények közt meghalt munkatársunkat búcsúztattam. Ő határozta meg, hogy az egyházi szertartás előtt történjen a búcsúztatás, tehát nem volt az egyházi szertartásnak része, de együtt volt. Ez időtájban már nagyban

dívott a társadalmi temetés. Később több alkalommal is találkoztunk, amikor kint a határban sétált, de csak köszöntünk egymásnak. Én a munkámat végeztem, megálltunk és elbeszélgettünk. A végén mindig a földműves embereknél, a paraszti munkánál, a természet szereteténél kötöttünk ki. Nagy hatást gyakorolt rám szerénységével, emberségével. Ezen találkozások alkalmával már azt sem vettem észre, hogy csicsó frizurával, vagy bocskorban volt, azt sem, hogy télen a Paphegyig a ródlit a hóna alatt viszi vagy húzza.

Vártam már a sétái alkalmával való találkozást. Lassan észrevétlenül kialakult egy kölcsönös szimpátia.

Amikor a pusztahencsei templom épült még szállító eszközöket is a mi termelőszövetkezetünktől rendelt. Nagy élményt jelentett a templom átadása hívő és nem hívő ember számára egyaránt. Ő csendben, szerényen, de belsőleg nagy boldogságban élte meg. Az elismerő szavakból nem sokban volt része. Ő csak adott, de mivel a sors igaztalan kapni alig-alig kapott. Részünkről szeretetet igen, de egyéb megbecsülést szűkmarkúan osztottak neki.

A szorosabb kapcsolatunk a kárpótlási törvény megjelenése körül alakult ki. Amikor már tisztázódott sok nyitott kérdés és egyértelművé vált, hogy Ő is, mint nagydorogi lakos, vásárolhat földet kárpótlási jegyeivel, akkor kezdett érdeklődni, hol, merre lesznek a kárpótlási földek. Az úgynevezett „Paphegy" környékét már jóval korábban ismerte, így ott kívánta kárpótolni a korábban elvesztett, elvett földjeiket. Az első liciten sikerült a kárpótlási jegyeken közel azonos nagyságú területhez jutnia, mint ami az „állam részére önként felajánlott" terület nagysága volt. Pár nap múlva találkoztunk, megbeszéltük, hogy el kell kezdeni az őszi munkákat, illetve a szántást. Még a bérlet feltételeit sem tisztáztuk, Ő azt mondta, biztosan meg fogunk egyezni. A következő tavasszal meg is egyeztünk mindkettőnk megelégedésére. Az első barázda kihúzásakor kint volt, végignézte és hálát adott Istennek, hogy ezt a napot megérhette. Az első aratási napon a kombájn első ürítésénél is jelen volt. Az arcáról sok mindent lehetett olvasni. A múltat, a jelent és a jövőt. Egyezett véleményünk, hogy őseink földszeretetével és hitével kell gazdálkodnunk. Amikor csak tehette végig sétált a Sárvíz partján, a Paphegyről szemlélte a területet.

Találkozásaink ettől kezdve már nem csupán futó kézfogást jelentettek. A halk köszönésben már benne volt minden olyan üzenet,

amit Ő küldött nekem, melyre vevő is voltam, elkezdődött egy jövő. Mindig érdeklődéssel hallgatta mit, hova, miért, mennyit és hogyan vetünk, mert ez már eltért az Ő norfolki* négyesétől. Szívesen végeztünk közösen is határszemléket. Sőt, amikor rokonai meglátogatták és nekem is megfelelt az időpont, közösen jártuk be a területet. Év végével - egy pohár vörösbor mellett - értékelést végeztünk és megbeszélgettük a következő évet.

Betegsége gyorsan jött vagy jól titkolta. Nem panaszkodott, tudomásul vette, Istenre bízta magát. Kórházba menetele előtt találkoztunk, de nem egy kétségbe esett ember benyomását tapasztaltam, tele volt reménnyel, pedig egész biztosan tisztában volt betegségével. Kórházi ágyán azt kérte, hogy rokonaival továbbra is tartsuk azt a kapcsolatot, amit vele megkezdtünk és azonos feltételekkel, azonos tartalommal kössük meg a bérleti szerződést. Megáldott és elbúcsúzott. Ez volt az utolsó találkozásunk. A rokonaival tartjuk a már barátivá alakult kapcsolatot. Találkozásaink alkalmával mindig emlékezünk rá.

Én nem csak mint papra, hanem mint földműves kollégára is emlékszem, akit szerettünk az egyszerű humoráért, amit olyan közvetlenséggel adott tovább, amely csak a belső renddel, békével bíró ember sajátossága.

Plébános Úr kérem, hogy Urunk jobbján - mert biztos vagyok benne, hogy ott foglal helyet - kéréseivel segítse gazdatársadalmunkat, hogy az itt dolgozók visszanyerjék munkakedvüket és alkotókészségüket.

Levett kalappal, leszegett fővel emlékezünk RÁ.

Horváth István

2004. április

Az első barázda kihúzásakor kint volt, végignézte és hálát adott Istennek, hogy ezt a napot megérhette.

* a négy részre osztott termőterületbe úgy vetnek, hogy előre meghatározzák, hogy melyik növényt melyik fogja követni

puszták plébánosa

részlet a NEHÉZ IDŐK c. könyvből

Sok éjjeli munkát elvállaltam, mivel a traktorokon éjjeli és nappali váltás dolgozott. Jó munkalehetőséget adott a gazdaságon keresztül vezető makadámút építése, hiszen a szállítási munkák egy részét mi végeztük traktorral. Itt ismerkedtem meg Stockinger Artúr egykori B-listás, velem egykorú személlyel, aki sokat mesélt.

p. 80

1989-ben a plébános úr felkérésére elhatároztuk, hogy a szomszéd községben, Pusztahencsén templomot építünk. Az elképzelést Cserháti József akkori pécsi püspök támogatta, magáévá tette... Az elkészült templomot 1990. augusztus 19-én Mayer Mihály megyés püspök felszentelte.

p. 89

Zsúnyi Illés

Nehéz idők, magánkiadás, 2001

Apostolként is, ahogy jelen van a pusztahencsei kis templom „lélekváró” szentélyszekkóján is.

utána

A KRISZTUS-PAPUCSBAN JÁRÓ STOCKINGER ARTÚR ATYÁNAK

Templomra vágytak már régóta Pusztahencse lakói. A megvalósulás, a templom építése idején fáradhatatlanul munkálkodtak az emberek. Ki milyen területen tudott, ott dolgozott. Nagydorogról járt át a lelki erősítő, gondozó, a katolikus pap. Így ismerhettem meg, amikor a templom szentélyszekkóját festettem. Bízó csendességgel, örömmel szemlélte a munkálatokat.

Egyenlő szeretettel látta el teendőjét minden hozzá tartozó faluban. Györkönyben, a szomszéd faluban sincs katolikus templom. Egy alkalommal átvitt autóján vasárnapi misére. Kis paraszthaz első szobája vált az imádság, az áldás, az áldozat templomává. Az ősidők tisztasága áradt.

Érdeklődése tág volt, emberekhez, természethez egészen közel álló. Megmutatta a szőlődombok présházsorát, ahol a táj az emberi alkotással gyönyörű összhangban, a szépség örömében van. Kertjét otthon ő művelte, kalapokat gyűjtött széles e világból. Különös, gazdag szellemével élt hívei között a mindennapokban.

Így ismertük meg az embert, a papot, akit megőriz a szívek emlékezete. Apostolként is, ahogy jelen van a pusztahencsei kis templom „lélekváró" szentélyszekkóján is.

tisztelettel Bazsonyi Arany

puszták plébánosa

id. Stockinger János 1849 - 1922

Riedel Mária 1851 - 1939
Stockinger János felesége

Stockinger Ella 1874 - 1938
írónő, a Schäbische Türkei krónikása
Stockinger János lánya

Stockinger Mária (Mici néni)
1872 - 1960
Stockinger János lánya

Stockinger János 1881 - 1943
Stockinger János fia

Walter Mária 1890 - 1962
Stockinger János második felesége

Oszkár 1925 - 1984
János és W. Mária fia

Artúr 1926 - 1994
János és W. Mária fia

br. Metzger Ernő
Stockinger János nevelő apja

br. Riedel József 1815 - 1876
Mária édesapja

Riedel Zdenkó 1862 - 1942
József fia, Mária testvére

Triebnigg Viktor
Stockinger Ella férje

Meissl Ernő (Ernst bácsi)
1864 - 1944
Stockinger Mária férje

Harsányi Mária
Stockinger János első felesége
Harsányi Zsolt író unolanővére

János (Kunci) 1905 - 1924
János és H. Mária fia

Walter Géza
W. Mária testvére

Köszönetet mondunk

a műveikkel idézett szerzőknek,
mindazoknak, akik e kötet elkészültét segítették,
és különösen azoknak, akik emlékeikkel hozzájárultak Artúr
személye felidézéséhez

Szerzők

Bazsonyi Arany
Cser Ildikó
Cser László
Dobri István
Hobinka Ildikó
Horváth István
Mauthner Ilona
Pinczési László
Roszprim Nándor
Sári László
Szabó Aladár
Zsúnyi Illés

UTÓSZÓ

Stockinger Artúr – nagybátyánk, unokatestvérünk – kívánsága volt, hogy gondolatai eljussanak az érdeklődőkhöz, sőt esetleg még másokhoz is, mert sírfelirata tanúsága szerint is igyekezett híveit és szegény magyar nemzetét is szolgálni. Könyvtárát a nagydorogi iskolára hagyta szellemi épülésül, fejfedőgyűjteményéből megalapítottuk a Kalap és Sipka Múzeumot. E kötetben pedig közreadjuk válogatott műveit, és ezzel halálos ágyánál tett ígéretünket is teljesíteni szándékoztunk.

Munkáinak egy része megjelent folyóiratokban vagy elhangzott előadásként, más része kéziratban maradt, de kiadásra szánta őket. Egy, az elmúlt korokban gyökerező, de legújabb világunkba is belekóstolt, Jézusunkat, Szűz Máriánkat szolgáló, hazájáért aggódó ember gondolatait olvashatjuk. Hányatott életének üzenete a múltat is idézi, de fundamentumot is adhat mindnyájunknak ahhoz, hogy az általa már sejtett liberálisan önzővé vált, elistentelenedett korunkban is lehet és kell lenni embernek.

E kis kötet nem mutathat be mindent színes egyéniségéből, bőségesen hátrahagyott írásaból, verseiből, de igyekszik mindennek széles keresztmetszetét adni. A képanyagot régi-régi családi albumokból gyűjtöttük a letűnt korok hangulatát idézendő és Stockinger Artúr személyét közelebb hozandó.

Emléke sokunkban él, családtagokban és mindazokban, akikkel változatos, megszenvedett életében találkozott, de legfőképpen a nagydorogiakban, a nagydorogi hívekben. Ezért közre adjuk a róla szóló cikkeket és rokonai, barátai, ismerősei visszaemlékezéseit is. Köszönjük mindazoknak, akik hozzájárultak a kötet anyagához.

Különös csengésű nevét részben maga választotta: ankerstocki csurgói Stockinger Gaysno Artúr. Diáktársai, szemináriumi társai Stokinak hívták, mi Ártinak szólítottuk, így őrizzük emlékét. Szeretnénk, ha emlékét sokak szívükbe zárnák, miként Ő is ezt tette embertársaival.

A pusztáról indult, a természet gyermeke maradt egész életében, és Nagydorogon lelte meg otthonát Artúr, a puszták plébánosa.

2004. áprilisában a Riedel család

(A kiadott műveket a megjelenés adataival, a kéziratosakat a kézirat dátumával hivatkozzuk, a róla szóló cikkeket esetenként rövidítve közöljük.)

puszták plébánosa

CSURGÓ PUSZTA KELLETT VOLNA NEKEM

Csurgó puszta kellett volna nekem
Csillagfényes éjszakáival
Hullámzó búzatábláival
Vadvirágos rétjeivel
Sárgán hulló faleveleivel
Vadrózsáival
Füzeseivel
Jegenyefáival
Akácosaival
Birkanyájával
Disznófalkájával
Marhacsordájával
Lovas fogataival
Csilingelő szánkóival
Vadgalamb búgásával
Sárgarigó füttyével
Kakukk szavával
Béka zenéjével
Tücsök ciripelésével
Cigánymuzsikával
Megálmodott szép asszonyával

1991. augusztus 9.

TARTALOM

AJÁNLÓ 5

Ő
Élesszük fel újra a keresztény erkölcsi értékeket! 7
Hogyan adjuk át hitünket a következő nemzedéknek? 11
Alszik a falu 15
Láttam az angyalt hegedülni 17
Embernek lenni 19
Templomot épít a puszták népe 23
Kisdorog 25
Magyar Mindenszentek ünnepén 27
A francia nemzethez 33
Európa újra hallgat 34
Megint rosszul? 35
Európának üszkös sebe 36
Helsinki 38
Honvéd 39
Huszárvágás 43
Megitattál 66

ROLA
Árti mesél 69
Jubileum 73
Szent István ünnepén 75
Plébános úr cifraszűrben 79
A plébános és a fejfedők 85
Kárpótlás kissé megkésve 87

UTÁNA
A Kalap- és Sipkamúzeum 89
Pincési László megnyitó beszéde 89
Sári László megnyitó beszéde 90
Volt egyszer egy pap Nagydorogon ... 95
Főhajtás 10 év távlatából 99
Részlet a nehéz idők c. könyvből 102
Krisztus-papucsban járó Stockinger Artúr atyának 103

Névmutató, rokoni kapcsolatok 104 - 105
Szerzők 106

Utószó 107

Csurgó puszta kellett volna nekem 109